

**HENK WESTBROEK:
„IK HEB TENMINSTE
VIJANDEN”**

**DE STICHTING
NEDERLANDSE
TOP-40**

**DE RCD:
„WE HEBBEN EEN
AARDIG HOUVAST
OP DE SITUATIE”**

**EEN TYPISCH
GRENSGEVAL:
RADIO PALOMA**

**TECHNIEK:
STEREO ALS
PROBLEEM**

maxell audio Er is een verschil tussen muziek horen en muziek beleven. Dat laatste gebeurt pas wanneer je niet meer door flutter, ruis en drop-outs wordt herinnerd aan de harde technische werkelijkheid. Muziek beleven – een sensatie die maar weinig merken je kunnen geven. Misschien zelfs maar één: Maxell. Als je Maxell eenmaal hebt beleefd, klinkt zelfs de prijs je als muziek in de oren...

WIJ DE TECHNIEK, JIJ DE SENSATIE.

MAXELL THE TAPE

MAXELL AUDIO CASSETTES STAND NORMAL UR, UD I, XL I, XL I-S, STAND HIGH: UD II, XL II, XL II-S, STAND METAL: MX

Het FRM is een uitgave van:

Rinand Media bv

Adres: Postbus 1247,

1000 BE Amsterdam

Telefoon 020-683178

Druk: Nimo-Druk,

Monnickendam

Distributie: Betapress,

Gilze

Advertenties: Jan Palmer

Abonnementen: per

acceptgiro of postwissel

Ontwerp: Jan-Tiedo Huese

Illustraties: Martin de

Groot

Hoofdredactie: Jeroen van

Baaren

Medewerkers:

Jan Palmer, Karina

Tijssens, Rene Bekking,

John Wendale, Wim de Valk,

Jochem Zandvliet en vele

anderen.

Fotografie: Peter

Mathijssen, Menno Dekker,

Piet van Rooijen e.v.a.

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd door middel van boekdruk, foto-offset, fotokopie, microfilm of welke andere methode dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Radio Paloma; een grensgeval	2
Het eigen gezicht van Henk Westbroek	5
Kort Nieuws	10
Zeezenders	12
Kleine advertenties	16
De Stichting Nederlandse Top 40	17
Brieven	23
Stereo als probleem	24
Vervolg zeezenders	28
Zeezenders kort nieuws	31
Korte en middengolf in boekvorm	32
Conclusie FRM enquête	32
Bericht van Boord	33
DX rapporten	34
Roulette 103	35
De Radio Controle Dienst	37
Tot zover	41

RADIO PALOMA; EEN TYPISCH GRENSGEVAL

Radio Paloma, een commercieel radiostation in het belgische Poppel heeft, vanwege de aldaar overbezette FM-band, een relatief groot zendbereik richting Nederland. In hoeverre is het aantrekkelijk een "grensgeval" te zijn?

Wanneer, even ten zuiden van het brabantse Tilburg, de belgische grens wordt overschreden is daar plotseling Poppel, een dorp met zo'n vijfduizend inwoners waar de mogelijkheden voor legale commerciële radio vrijwel onbeperkt blijken.

Terwijl twee kilometer noordelijker menig studio-locatie heimelijk wordt verzwegen, weet een willekeurige passant te verklappen waar zich de studio's van radio Paloma bevinden.

Programmameidster Rita de Rijk: "Iedereen in het dorp, en in de wijde omgeving, weet onze studio's te vinden. De luisteraars komen hier verzoekplaatjes aanvragen of zomaar even een praatje maken. Onze presentatie-studio is gebouwd aan een bar. Daar kunnen de bezoekers en de medewerkers gezellig een kopje koffie drinken,... of een biertje. Dit lijkt mij in Nederland onmogelijk. Wanneer daar je studio-adres bekend wordt staat in korte tijd de Radio Controle Dienst op de stoep. Toen radio Paloma nog vanuit Goirle (NL) uitzond zijn we zo menig keer onze apparatuur kwijt geraakt". Radio Paloma in Poppel bestaat deze maand precies zeven jaar. Groot feest dus. Rita: "Dat was het zeker. Officieel bestaat radio Paloma in juni zeven jaar, doch op 23 - en 24 mei hebben we dat inmiddels uitbundig gevierd.

Naast de studio's hadden we een enorme feesttent geplaatst waarin o.a. artiesten optraden, en soundmix- en playback wedstrijden plaatsvonden. Het was een daverend feest. Zeven jaar geleden had niemand dit succes kunnen voorspellen. Het initiatief om radio Paloma op te richten is destijds genomen door twee ver-

woede C.B.-ers; Willy Rockebilly en Joost den Draaier (???? red.). Zij wilden wel eens wat proberen met een twintig Watt zendertje op de 3-meter band. In die beginperiode werd Paloma veelvuldig uit de lucht gehaald; zowel door de nederlandse Radio Controle Dienst als door de belgische Rijkswacht. Dat kwam omdat onze zender destijds in het grensgebied stond. De feitelijke grens was 'n, naast de studio gelegen, 1 meter brede sloot. We zijn wat heen en weer gesprongen indertijd teneinde uit handen van die twee overheidsinstanties te blijven. Dit is een van de voor-

delen wanneer je vanuit het grensgebied opereert. Helaas werden we op een zeker moment voornamelijk door de nederlandse RCD uit de lucht gehaald en hebben we maar besloten ons permanent in België te vestigen. Na een tuinhuisje te hebben omgebouwd tot radiostudio zijn we daarop verhuisd naar Poppel. Radio Paloma draaide destijds nog het zogenaamde "piratenlied"- veel nederlandse muziek. Met de komst van enkele medewerkers van het nabij gelegen station, -radio Fantasy-, is Paloma meer een "middle of the road" -station geworden. Vanaf dat moment waren we een volwaardig radiostation, maar nog steeds illegaal".

BEPERKINGEN

"In 1983 werden de koppen bij elkaar gestoken, met als doel: Legalisatie. We hebben uren gesproken om de voordelen tegen de nadelen af te wegen. Uiteindelijk werd besloten toch maar een VZW (Vereniging Zonder Winstoogmerk, of stichting, red.) op te richten. Het verzoek ons een vergunning te verlenen is daarna ingediend bij het Belgi-

Paloma: HET TEAM

sche ministerie van Cultuur in Brussel. Ik weet niet hoe snel de ambtelijke molen in Nederland draait, maar in België draaide deze tergend langzaam. Vandaar dat we, vooruitlopend op een definitief antwoord van de zijde van het ministerie, direct na onze aanvraag met dagelijkse uitzendingen zijn begonnen. Het verbaast mij nog steeds dat we vanaf dat moment geen bezoek meer gehad hebben van de Rijkswacht. Een paar maanden later werd legalisatie een feit, en kregen we onze officiële frequentie toegewezen; 106 Mhz. Vervolgens moest het uitgestraalde vermogen worden teruggebracht naar 100 Watt, want dat is een van de voorwaarden waar je aan moet voldoen om je vergunning te behouden. Zo mag de antenne maximaal 35 meter boven de grond staan, en mag het zendersignaal niet buiten een straal van 8 kilometer, hemelsbreed gemeten vanaf de antenne-, ruisvrij te ontvangen zijn. Dit begrip kan men natuurlijk ruim opvatten. Wij zijn uitgegaan van het kleinste pocket-radiootje dat er in de regio te vinden was. Zodoende is radio Paloma momenteel zelfs nog voorbij Breda goed te ontvangen. Maar er moest nog heel wat gebeuren, want commerciële radio werd toen nog niet toegestaan. Inkomsten verkregen we door het lidmaatschap van luisteraars, of uit donaties in ruil voor een zoekplaatje. Commerciële radio werd echter pas toegestaan in oktober '85. Op nederlandse piratenzenders hoor ik dat er soms wel twintig commercials per uur de ether in worden geslingerd. Dat is hier uit den boze. Zo zijn de zogenaamde zwevende - reclames hier absoluut verboden. Wij moeten de reclames keurig netjes net als bij de "STER", voorafgegaan door een herkenbaar pingeltje, in blokjes om het hele uur zetten. Tevens mogen de reclameboodschappen niet zijn gericht op een specifiek product. Stel je voor dat een textielhandelaar het in zijn hoofd haalt om een radiostation te beginnen, dan zou hij waarschijnlijk enkel commercials uitzenden die betrekking hebben op de textielhandel. De reclames moeten een zo breed mogelijk publiek aanspreken. We mogen zowel bel-

"Mastje"

gische- als nederlandse adverteerders in ons pakket opnemen. Hierbij is het echter verboden om commercials uit te zenden die zich uitsluitend op Nederland richten. In de praktijk gebeurt dit ook niet. In het algemeen richten nederlandse adverteerders zich op België, teneinde meer belgische klanten te krijgen. Voor de nederlandse middenstand is het aantrekkelijk om te adverteren op een typisch "grensgeval" als radio Paloma. Het geeft de adverteerder zekerheid dat zijn reclameboodschap ook daadwerkelijk wordt uitgezonden. Adverteert iemand op een nederlandse piraat, dan loopt hij het risico dat de commercial zijn effect verliest wanneer die piraat door de RCD tijdelijk het zwijgen wordt opgelegd. In België wordt hem gegarandeerd dat zijn reclameboodschap regelmatig wordt uitgezonden, en daarnaast is het boekhoudkundig verantwoord. Tevens zijn de campings hier in de buurt dicht bevolkt met ne-

derlandse toeristen. Dat is ook interessant voor de middenstand. Wat dit betreft hebben wij een groot voordeel in vergelijking met bijvoorbeeld een radiostation in Antwerpen. Hun signaal haalt vaak niet eens een straal van 8 kilometer omdat het daar te druk bezet is op de FM-band. Radio Paloma is zelfs in het nabij gelegen Turnhout nauwelijks meer te ontvangen, terwijl we richting Nederland alle ruimte hebben. Wederom een voordeel van een "grensgeval". Ons reclame-pakket bestaat dan ook voor 75% uit nederlandse adverteerders. Juist omdat legale commerciële radio in Nederland nog een vaag begrip is, sluit vooral de nederlandse middenstand bij ons advertentie-kontrakten af. Belgische ondernemers adverteren incidenteel; wanneer er een jaarmarkt of beurs wordt georganiseerd. In Nederland zijn de tarieven om te adverteren in de gedrukte media vaak veel hoger dan in België. Dat kan ook de reden zijn waarom men graag bij

ons adverteert. Maar zo heeft een station in Brussel weer een voordeel op ons omdat zij daar in een dichter bevolkt gebied uitzenden. Weliswaar met meer concurrentie. In Poppel en omgeving is radio Paloma het enige volwaardige radiostation. Concurrentie kennen wij dus niet. Maar we krijgen het niet voor niets. Voor het goed functioneren is een nauwkeurige boekhouding noodzakelijk. Van alle contracten die worden afgesloten gaat een kopie van de faktuur naar de SABAM (Belgische Buma/Stemra.red.). Deze instantie ontvangt aan het einde van het jaar 30% van alle reclame-inkomsten. Indien zich een wanbetaler tussen onze adverteerders bevindt, dan moeten we toch dit percentage van het met hem overeengekomen tarief aan de SABAM overmaken. Het is voor ons als hobby begonnen, en uitgegroeid tot een bedrijf. We hadden kunnen kiezen voor een non-commercieel radiostation. Er is echter wel geld nodig om aan de wensen van het luisterend publiek tegemoet te kunnen komen, en dat kan enkel worden gerealiseerd d.m.v. de opbrengst uit reclame-gelden. Denk hierbij aan o.a. platen en apparatuur. Wat we over houden gaat in de stations-kas. Iedereen werkt hier op vrijwillige basis. Voor onze medewerkers (35) organiseren we wel een keer per jaar een feestavond. Een officieel goedgekeurde zender kost ons toch iedere twee jaar ongeveer twaalfduizend gulden. En waait plotseling de antennemast om, dan moet er toch onmiddellijk geld zijn voor een nieuwe."

EXPANSIEDRIFT

Radio Paloma presenteert vanuit Poppel dagelijks, voor naar schatting dertigduizend luisteraars, commerciële radio-programma's vanaf zes uur 's-ochtends tot middernacht. Is het geen uitdaging om, in het kader van expansiedrift, in de toekomst naar Turnhout of Antwerpen te verhuizen? Rita: "We zijn nu eenmaal verplicht om hier te blijven. De vergunning is verleend om te mogen uitzenden vanuit Poppel. Daarom mogen we niet verhuizen. We zouden twee straten verderop een studio kunnen inrichten, maar van Poppel verhuizen naar Turnhout zou niet worden toegestaan. We hebben een vergunning waarmee we mogen uitzenden op 106 Mhz. Vermoedelijk is deze frequentie in Turnhout voor een ander station gereserveerd. Het Ministerie van Cultuur heeft bepaald welke frequentie binnen een regio ge-

bruikt kan worden zonder dat de radiostations elkaar storen. In Turnhout zitten trouwens al vijf stations. Daar kan geen zesde meer bij. Onlangs hebben we in Nederland een aanvraag ingediend om toegelaten te worden op het kabelnet van aanliggende gemeenten waar onder Riel, Goirle, Hoge Mierde en Alphen. In eerste instantie heeft men daar zeer positief op gereageerd. De onderhandelingen hierover zijn nog gaande. Wie weet, dadelijk zitten we bij de viering van ons acht-jarig bestaan op de kabel. Voorlopig hebben we het reuze naar ons zin in Poppel. Men kent ons hier, en iedereen kan hier altijd vrij binnenlopen. We beschikken over een bar met een tap, dus voorlopig houden we het heel lang uit in Poppel."

Jan Palmer

ESSA ELECTRONICS

Sp. Kuiperplantsoen 32
1975 DW IJmuiden

02550-34972

Printen kant en klaar,		toondecoder	f 50,00
compressor/limiter	v/a f 49,00	temperatuur sensor (met relais uitgang)	f 50,00
limiter	v/a f 49,00	auto alarm (spanningsval)	f 50,00
P.L.L. systeem	v/a f 76,00	timer 4 sec...5 min	f 50,00
meetzender	v/a f 45,00	D.V.M. 3 digits	f 60,00
voeding	v/a f 15,00		
- wij maken ook elektronische schakelingen in opdracht (ook voor partikulieren) voor hele lage prijzen.		- wij etsen en boren ook printplaten (ook enkel stuks)	
		- wij ontwerpen voor U tegen bijzonder laag tarief (ook voor partikulieren)	

”Ik heb tenminste vijanden. Anderen hebben die niet eens. Maar dat is zielig . . .”

Naast zanger van 'Het Goede Doel' is Henk Westbroek presentator bij de VARA-radio. Daar presenteert hij 'de Popkrant' en het hard-rock programma 'Vuurwerk'. Qua radio houdt hij er heel eigen ideeën op na. Regels zijn er volgens hem namelijk niet. "Er staat nergens geschreven dat je jingles moet gebruiken of door een intro heen moet praten. Dat staat nergens." Een gesprek over populariteit, originaliteit, radio, en rookworsten.

Naam: Henk Westbroek

Leeftijd : 35

Beroep: zanger/presentator

Burg. staat: "... zeg maar 'vrij man'..."

Hobby's : Koken, sex bedrijven, lezen en film

Na zijn studie sociologie ("Ik wilde weten hoe de wereld in mekaar stak, en dacht dat die studie me daarbij zou kunnen helpen. Dat bleek een illusie.") heeft Henk Westbroek een tijd lang zijn geld verdiend met de wetenschap. En toen ?

"In die tijd begon Henk, die andere Henk, een bandje. Daar schreef ik wel eens rijmpjes voor. Op een dag vroeg hij of ik die rijmpjes ook zelf kwam zingen. Ik zei dat ik dat niet kon, ik had nog nooit in mijn leven gezongen. Temming vond dat iedereen dat kon. Hij heeft me toen uitgelegd wat een maat was, en dat het de bedoeling is dat je óp die maat zingt, en niet er tegen in. Van het een kwam het ander. Na een paar jaar blijkt je dan opeens een onderdeel van een rage te zijn. Opeens is het dan allemaal veel groter dan je ooit geplanned had. Maar de dubbelfunctie socioloog / zanger heb ik jaren volgehouden. De lp Tempo Doeloe kwam uit, en toen werkte ik nog drie dagen in de week bij het Nederlands Instituut voor Sexuologisch Onderzoek. Maar de VARA kwam erbij, en dan wordt het op een gegeven moment allemaal wel erg veel. Dus bij het ter sprake komen van mijn contract heb ik het niet laten verlengen."

Foto: Vara

Hoe kom je van Sexuologisch onderzoek bij de Vara ?

"Als we met de band optreden heb ik de gewoonte om de liedjes een beetje aan elkaar te praten. Beetje met het publiek te babbelen. Een keer waren er scouters van het programma 'de Popkrant'- presenteer ik nu zelf trouwens-, en na dat programma werd ik gebeld door 'n type dat Rolf Kroes heet. Of ik geen belangstelling had om discjockey te worden. Toen zei ik nee. Ik had dat nog nooit gedaan en het leek me niks voor mij om te juichen dat een plaat fantastisch was. Waarop hij zei dat het hem juist daarom wel leuk leek. Hij heeft me echt min of meer overgehaald tot het maken van een proefprogramma. Daarop werd ik aangenomen voor een spelletjesprogramma dat heette het VIP-spel waarbij het mijn opdracht was om dat minder gebruikelijk dan normaal te presenteren. Dat heb ik een jaar of anderhalf gedaan en toen ben ik de Popkrant gaan doen. En zo is het allemaal gekomen."

Vond je het leuk?

"Nee. In het begin viel het me erg tegen. Ik begreep het ook allemaal niet zo goed. Je moet niet vergeten, je wordt niet zo erg begeleid. Ze hadden me een beetje uitgelegd hoe dat spelletje werkte, en ze duwden me achter een microfoon. Dan moest je op een knopje drukken. Ik zat daar echt van 'welk knopje waar?' Als er een plaatje kwam moest je een teken geven. Ik zat gewoon te roepen 'begin maar joh, laat dat plaatje maar komen...' In het begin zat ik vreselijk te blunderen. Ik vond het niet leuk omdat ik het niet goed deed. Maar ik leerde gelukkig snel. Een hele hoop dingen heb ik nooit onder de knie gekregen. Ik start mijn eigen plaatjes niet; mensen die daar voor geleerd hebben kunnen dat veel beter. En om nu drie dingen tegelijk te doen... Laat mij maar praten, daar ben ik wel gehaaid in. Kan je ook een beetje op je tekst letten.

Op een gegeven moment ben je een beetje gewend en dan blijkt je iets van een eigen stijl -wat dat ook moge weze- ontwikkeld te hebben. Dan realiseer je je goed

Henk met "die andere Henk"

dat er helemaal geen regels zijn. Je kan er heel speels mee omgaan. De meeste mensen die discjockey worden proberen altijd een ander na te doen. Er lopen ongeveer 37 klonen van Ferry Maat rond en een stuk of twaalf van Spits. Als je naar piraten luistert hoor je 87 Adam Curry's. Maar die is er al, en die jongen doet zijn werk goed, dus waarom zou iemand Adam willen zijn?

Ik begrijp dat niet zo goed. Men imiteert Hilversum, en de ene helft van Hilversum doet de andere helft weer na. Omdat ik helemaal niet thuis was in die wereld heb ik me nooit op iemand anders geïnteresseerd en gewoon mijn eigen regels bedacht. Want er staat nergens geschreven dat je door een intro van een plaat heen moet praten. Dat staat nergens. Een paar jongens hebben dat ooit afgesproken en men is dat gaan doen. Maar het is helemaal geen wet hoor. Je wordt er niet populair van en ook niet minder populair. Daar gaat het helemaal niet om. Er staat ook nergens dat je moet zeggen hoe een plaat heet. Dan draaien ze Madonna, en dan zeggen ze dat het Madonna is, en dat ze uit Amerika komt. Ja, hoor eens, dat verhaal heb ik al duizend keer ge-

hoord. Dat hoef je me niet te vertellen. Jingles: zelfde verhaal. Elke discjockey praat altijd over jingles. Er schijnt geen programma te bestaan zonder een uitgebreid jinglepakket. Ik heb nog nooit een jingle gedraaid in mijn leven. Het programma de Popkrant heeft niet eens jingles. En echt, ik heb nog nooit een brief gehad van iemand die schreef 'Hé, Westbroek wat maak jij een slecht programma want je gebruikt geen jingles'. Sterker nog, het is nog nooit iemand opgevalen. Conclusie: je kan de regels zelf maken. Sinds ik dat door heb ben ik het ook steeds leuker gaan vinden. Ik ben er meer mee gaan spelen. Parallelen trekken bijvoorbeeld, tussen rookworsten en plaatjes. Je kan namelijk over rookworst op dezelfde manier praten als over een plaat. Is ook 'te gek', 'fantastisch lekker', valt 'als een blok op je maag', ga maar door. Speels. Vinden de mensen ook leuk."

Bevalt populariteit?

"Ja hoor, best geestig. Het klinkt onbescheiden, maar ik ben nogal populair. En dat is eigenlijk vooral leuk. Het is leuk om van iemand een schouderklopje te krijgen en het doet geen pijn als ie-

ZIAJA & DORST
van idee tot eindproduct

VRAAG ONS NOOIT OM KORTING
want wij zeggen toch:

NEE !!

- * Radiocommercials en stationjingles uitsluitend met **PROFESSIONELE stemmen**
- * Snelle levertijd en perfecte geluidskwaliteit uit **eigen moderne soundstudio**
- * Duizenden titels **speciale produktiemuziek** voor commercials en jinglepakketten
- * **BETAALBARE** producties voor stations, DJ's, ondernemers en discotheken
- * Onze producties worden **van idee tot eindproduct** voor U verzorgd
- * Wij hebben een eigen **tekstschrijver, een componist** en een **home-producer**
- * Een **professionele radiocommercial** koop je bij ZIAJA & DORST al vanaf f 250,-
- * Een professioneel **jinglepakket** vanaf f 1350,- en losse jingles vanaf f 50,-

WAAROM ZOULDEN WIJ KORTING GEVEN ?

tegen een producent die alleen maar **voordelen** biedt zoals:

PERSOONLIJKE AANDACHT, CREATIVITEIT EN TOP-KWALITEIT ZEG JE:

JA !

BESTEL DE ZIAJA & DORST DEMONSTRATIECASSETTE!

- * Met veel voorbeelden van recente radiocommercials en stationjingles
- * Op kant B: **30 GRATIS PROGRAMMA-EFFECTEN** met o.a. Dolf Brouwers
- * Stort f 15,- OP POSTBANKREKENING 5567950 OF STUUR f 15,- NAAR:

ZIAJA & DORST
Miquelstraat 124B
2522 KV Den Haag
Telefoon 070 - 999225

In België:

INTRO MUSIC
Diepstraat 15
1311 Kuringen-Hasselt
tel. 011 - 254883

ZIAJA & DORST
jingles en commercials

mand zegt 'hai klootzak'. Het enige vervelende van populariteit is dat je in een cafe zo nu en dan wel eens iemand treft die de volgende dag tegen zijn vrienden wil zeggen: 'raad eens wie ik gisteravond nu weer in elkaar geslagen heb'. Die mensen heb je. Maar dat zijn er maar heel weinig, de meesten zijn gewoon erg aardig. Die vragen een handtekening of die willen eens wat van je weten. Nou, moet je luisteren, ik eet er van, dus dan vind ik het flauw om te zeggen dat ik er last van heb. Kijk, populariteit merk je gewoon in zalen. Ik kan ook precies nagaan wie van mijn col-

Naast het feit dat je je eigen platen niet start, zoek je ze ook niet zelf uit.

"Ik kan me herinneren dat, toen ik met het VIP-spel begon, Frank Boeijen nog niet zo populair was. Nu was ik een groot bewonderaar van Frank Boeijen dus die draaide ik drie weken op rij. Dan krijg je briefjes van: 'Hé, zeker een vriendje van je?'. Dus dacht ik, laat ik hem volgende week maar effe niet draaien. Krijg je brieven dat je een collega het licht in de ogen niet gunt. Toen heb ik onmiddellijk besloten dat ik daar nooit meer een discussie

Je hebt een beetje een zeikstem.

"Dat went wel. Maar inderdaad, ik heb een hele karakteristieke stem, daar ben ik trots op. Wij komen uit Utrecht en daar praten ze allemaal wat traag, lijk. Ironisch, een beetje. Het is godzijdank niet glad. Het is natuurlijk moeilijk om heel snel en opgefokt te praten, en heel duidelijk te ar-ti-cu-le-ren. Bijna iedere discjockey kan ik aardig persifleren. Maar ik blijf liever mezelf. Het hebben van een gezicht heeft een nadeel: heel veel mensen zullen het niet leuk vinden.

Het goede doel

legas populair zijn. Er worden altijd over dezelfde mensen vragen gesteld. Curry is dus populair, en Spits ook. En bij de VARA is Peter Holland populair, want daar stellen de mensen vragen over. Mijn radioprogramma is ook populair. We krijgen zo'n 250 brieven per week. Die worden beantwoord, standaard weliswaar, maar af en toe doe ik het persoonlijk. Laatst hebben mensen bij Frits Spits opgepikt dat ik jarig was en dan krijg je van drie verschillende bands 'lang zal die leven' in respectievelijk een reggae, een rock en roll, en een hard rock uitvoering. Dat vind ik wel geestig. Ik kan er verder niets mee, maar ik vind het wel leuk."

over wil, en een muzieksamensteller gevraagd. En ach, die kent mijn smaak dus die zal er heus geen platen in stoppen waar ik een bloedhekel aan heb. Sinds kort stel ik het trouwens weer mede samen. 'Vuurwerk' is een hard-rock programma, en met die muziek heb ik heel weinig muzikale binding. Dat is een heel ander circuit. Je moet het allemaal natuurlijk wel een beetje scheiden. Ik heb nog nooit de naam van mijn eigen bandje op de radio genoemd. Een hele hoop mensen weten niet eens dat Henk Westbroek dezelfde persoon is als die zanger op tv. Dat merk ik nog dagelijks."

Het voordeel is dat veel mensen het juist weer wél leuk vinden. Het hebben van geen gezicht - wat de meeste mensen nastreven - heeft tot gevolg dat ze na tien jaar nog niet eens een hekel aan je hebben. Laat staan dat ze je leuk vinden. Ik heb fans, op radio-gebied. Maar ook vijanden. Nou, dat mag. Maar ik heb tenminste vijanden. Veel mensen benijden mij om mijn vijanden want die hebben ze niet eens. Maar dat is zelig..."

Je bent zanger en discjockey. Voor beide deeltijdbanen staan er 1000 mensen klaar om het van je over te nemen.

"Klopt. Maar ik heb daar totaal

Gefeliciteerd Veronica!

Met jullie nieuwe HITRADIO 3 jinglepakket van Top Format / Jam.

Waarmee dan wederom bewezen is dat

TOPSTATIONS KIEZEN VOOR TOP FORMAT.

OFFICIAL AGENT FOR:

Jam
PRODUCTIONS

Media
General
Broadcast Services, Inc.

network
Production Music, Inc.

TOP FORMAT productions b.v.

De succesformule voor radio in de Benelux.

POSTBUS 6040, 2001 HA HAARLEM/HOLLAND, TEL. 023-320640/310522, TELEX 41605 TKOM/TOP, TELEFAX 315473

geen last van. Als mensen beter zijn dan zullen ze er wel komen. Het is natuurlijk heel triest om te constateren dat de groepen die in Nederland populair zijn al jaren dezelfde zijn. Er komen nauwelijks nieuwe bij. Maar als je echt goed bent kom je er toch wel. Is het niet in een keer dan lukt het toch wel in 5 keer. Ik denk dat het bij radio net zo werkt. Ik heb al in geen eeuwen een discjockey gehoord waarvan ik zei 'goh, wat origineel en goed, nu ben ik morgen weg'. Sorry, maar ik hoor ze niet. Ze zijn er wél. Er zijn er duizend. Op de een of andere manier komen ze hier niet terecht. Hoe dat komt weet ik ook niet, - ik neem ze niet aan. Maar als ik nu de opdracht krijg om volgende week zes goede nieuwe discjockeys te vinden, dan heb ik ze. Dan heb ik ze echt, hoor. Kijk, als je een succesvol plaatje wil maken moet het in ieder geval niet op een ander plaatje lijken. Dat bestaat dan namelijk al. Als je een succesvolle radiomaker wil zijn moet je iets eigens hebben. Iets origineels."

Vind je luistercijfers belangrijk?

"Ik vind ze niet onbelangrijk, maar het is niet alles. Ik vind ze belangrijk omdat mijn baas ze belangrijk vindt, maar het moet geen dictatuur op gaan leveren. Kijk, het is heel simpel. De Popkrant is een inhoudelijk goed programma. Het heeft al jarenlang dezelfde luisterdichtheid: 1,8 tot 2. Neemt niet toe, neemt niet af. Ik weet manieren zat om 4 keer zoveel luisteraars te pakken. Een uurtje rappen, of de Engelse top 20 uitzenden. Veel goedkoper en het scoort beter. Het 'best beluisterde programma' is nog altijd zonder discjockey; Arbeidsvitaminen. Maar als je iets doet wat een tikkeltje lastiger is dan selecteer je je uit. Dat betekent niet dat je niet populair zou zijn. Een hele hoop mensen denken dat programma's die dicht beluisterd worden heel populair zijn. Onzin. Men neemt gewoon de moeite niet om het af te zetten. Omdat het niet stoort. Maar dan ben je nog niet populair. Het feit dat ik het anders doe wil nog niet zeggen dat ik het minder commercieel doe. Ik maak bloedcommerciële radio. Ik durf te zeggen dat ik bedui-

dend populairder ben dan allerlei mensen die het wat oppervlakker en stukken commerciëler aanpakken. Kwaliteit verkoopt namelijk zichzelf. Dat commerciële radio slechte radio zou zijn is dan ook een groot misverstand. Kijk naar Koot en Bie; dat is hardstikke kwaliteit en die zijn populair! Het nastreven van commercialiteit betekent juist dat je origineel en creatief moet zijn. Zo is mijn grootste ideaal het presenteren van de top 40. Er staat namelijk nergens dat na nummer 40 nummer 39 moet komen."

Jeroen van Baaren

Na vier jaar is er nu een volledig bijgewerkte uitgave van het HIT-DOSSIER. De bekende gegevens (bv alle singles die ooit een hit of tipnotering behaalden) zijn bijgewerkt tot en met 1986. Het -redelijk onmisbare- naslagwerk voor iedere dj telt 430 bladzijden, en kost slechts F 24,50.

Radio Lokaal Rotterdam is niet meer. Zaterdag 4 april werden zij uit de ether verwijderd door Radiocontroledienst (zie elders in dit blad) en politie. 'Radio maken in Rotterdam is vrijwel onmogelijk geworden', stellen zij. Vandaar dat ze besloten te stoppen. Ze danken een ieder die hen steunde. Voor reacties Postbus 33161, 3005 ED Rotterdam.

Graag zou de redactie van het FRM in contact komen met radiostations en/of amateurs uit het oosten van Nederland. Dit onder andere in verband met nog te verzorgen reportages. Maar ook nieuws voor deze rubriek kan iedereen kwijt via Postbus 1247, 1000 BE in Amsterdam. Schrijf in de linkerbovenhoekvande enveloppe even ; 'Kort Nieuws'.

In Rotterdam mogen de radiostations dan als sneeuw voor de zon verdwijnen, in Obdam heeft een nieuw station het licht mogen aanschouwen. Digitaal radio zendt uit op de 103.4 FM met 20 watt vermogen. De studio is uitgerust met 2 draaitafels, 2 decks, een 5 kanaals mengers en 2 microfoons. Wellicht overleven zij in Obdam langer dan in Rotterdam...

Het schijnt binnen afzienbare tijd mogelijk te zijn om een CD-speler MET pitch-control te verkrijgen. Dit feit zou een uitkomst zijn voor vele dj's en mixers. We houden je op de hoogte !

Laatst suggereerde iemand op de redactie dat 'al die stationsnamen wel erg vervelend waren'. Originele namen kwam je volgens die persoon zelden meer tegen, alles heette hetzelfde of "Randstad". Hierbij dus een oproep aan de lezer: stuur (een al of niet bestaande) naam voor een radiostation in. De besten zullen in het volgende nummer worden geplaatst. Postbus 1247, 1000 BE Amsterdam.

In Leidschendam zag (alweer...) een radio Delta het licht. Ze zenden uit via de FM 101.05 (?) mHz op zondag tussen 13.00 uur en 18.00 uur. Naast muziek is men van plan ook ruim aandacht te gaan besteden aan lokaal nieuws. We worden op de hoogte gehouden.

Radio Centraal in Den Bosch (103.00 FM) beweert het absolute record inbeslagnames te heb-

ben beleefd. Sinds mei 1986 zijn ze maar liefst 40 keer gepakt. De laatste keer zelfs 6 dagen achter elkaar. Ze zenden uit vanuit een flat met behulp van een auto-reverse tape-deck. Wanhopig blijft men proberen om een 24 uurs station te realiseren. Op deze manier komt dat er namelijk niet echt van...

Alle informatie en mededelingen voor deze rubriek sturen naar het FRM, Postbus 1247, 1000 BE Amsterdam.

Dat het slecht gaat met Laser was ons bekend. Maar wat staat er tot onze stomme verbazing op een pak Royco Cup-a-Soup? "Win een Laser zeilboot". Dat geeft toch te denken. Zelfs J. Wendale wist niet dat het zo slecht ging met het station...

a.r.s. elopta b.v.
 Portofoons, Telefoonapparatuur,
 Mobilofoons, Computerscanners,
 Antennes, Electronica-onderdelen.
TEL. 020 - 251922

Prins Hendrikkade 153
1011 AW Amsterdam

Exclusieve import ZODIAC voor Nederland en België

De sterkste internationaal goedgekeurde portofoon P 2040-C
 voorzien v. Nederlands keurmerk!

MHA-01
voor auto of boot. Mobile houder met alle externe aansluitingen.

MOB-01
handmicrofoon direct aansluitbaar op P 2040-C

TRA-04
zeer solide draaghouder voor P 2040-C

BEARCAT 100 XL

16 kanalen - 9 band
f 749,-

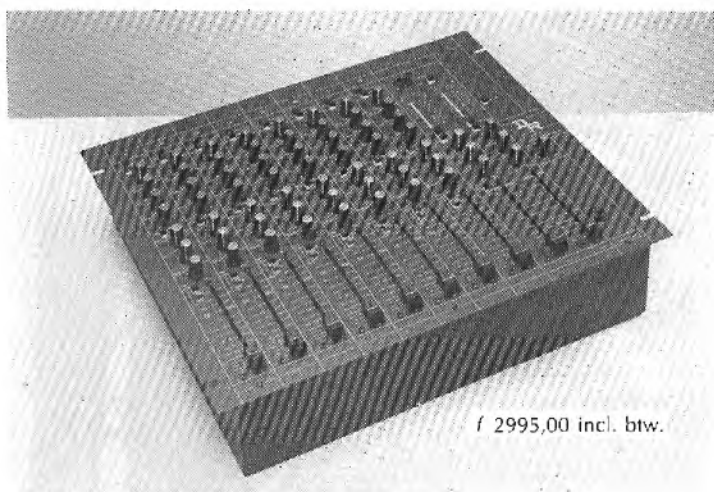
40 kan FM 27 MHz voor grote afstand
 Eenvoudig d.m.v. diverse accessoires te installeren als mobilfoon en basis
 Het apparaat is voorzien van diverse aansluitmogelijkheden, voor externe voeding, acculader, antenne en microfoon
 De portofoon wordt geleverd m. draagtas en batterijen voor **f 649,-**

Europese frequenties, bereik en gevoeligheid
 56-86 MHz gevoeligheid 0.4 uV
 119-136 MHz gevoeligheid 0.8 uV AM Luchtw.
 136-144 MHz gevoeligheid 0.4 uV
 144-148 MHz gevoeligheid 0.4 uV
 148-174 MHz gevoeligheid 0.4 uV
 406-420 MHz gevoeligheid 0.5 uV
 420-456 MHz gevoeligheid 0.5 uV
 450-470 MHz gevoeligheid 0.5 uV
 470-512 MHz gevoeligheid 0.5 uV

Bestellingen per post mogelijk door vooruitbetaling op giro 3870215. Amrc Bank 462766519 of onder rembours

Zoekt u iets wat niet bestaat?

300 Series MkII, de meest complete.

Daar geloven wij niet in. Neem nou de 300 series MKII. Een 19" 8 in 2 mixer, met keuze uit mono mic/line kanalen en/of stereo R.I.A.A./line kanalen. Een mixer geschikt voor keyboards, lokatie opnames, video postproducties, broadcast en discotheken. Standaard uitgerust met zeer veel opties zoals 48 volt phantome, equalizer on/off, 100 mm faders gebalanceerde in én uitgangen enz. De prijs? Een aangename verrassing bij dit nederlands kwaliteitsprodukt. En wij geven een vol jaar garantie op onderdelen en arbeidsloon. Er is nog veel meer te vertellen over deze mixer maar wij sturen U liever de kleurenbrochure. Even een berichtje naar D & R Electronica b.v. Antwoordnummer 6162, 1380 WB Weesp, tel.: 02940-18014 en voor België A.S.E. Kon. Astridlaan 216, 2800 Mechelen, tel.: 015-421152.

Ja, stuur mij direkt uw documentatie over:

- 300 series MkII stereo mixers
 multitrack mixers randapparatuur

naam _____

adres _____

postcode / plaats _____

telefoon _____

Tussen wal en schip door drs. John Wendale.

NOG GEEN OFFSHORE BOOM

Alweer vijf weken voorbij. En nog steeds geen "offshore-boom" zoals zovelen ons trachtten wijs te maken; geen Nannel met een of twee stations, geen FM vanaf de Ross en (nog ?) geen tweede (of als het aan Crispian St John ligt: derde) station vanaf de Communicator. Mooier nog; de Communicator is helemaal zonder station op dit moment.

NANNEL LEEGGEPLUNDERD

Hoewel de foto's in het vorige FRM de indruk zouden kunnen vestigen dat het schip 'ready to go' is, blijkt de werkelijkheid anders. Inmiddels is de meeste elektronica door de diverse eigenaren weer van boord gehaald. De uitschuifmast staat nog wel in ingeschoven positie aan dek, maar dat is alles. De eigenaren van het schip, de Harvey Brothers, beginnen erg ongeduldig te worden. Het wachten is op het verlossende woord van syndicator Al Ham, die met zijn 'music of your life' programmering belangstelling toonde om het schip te huren. Maar Al Ham gaat niet over een nacht ijs. Hij laat zijn advocaten eerst uitzoeken of hij geen ernstige risico's kan lopen. Hij heeft zijn lesje geleerd sinds hij in 1981 'zaken deed' met Caroline. De Harveys echter zeggen dat, zodra zij een lading stenen naar de andere kant van de wereld te vervoeren krijgen, zij de Nannel hiervoor onmiddellijk inzetten. Maar het wachten is op Al Ham met zijn MOYL. Zodra hij vindt dat hij geen juridische problemen heeft te verwachten komt hij aan boord.

VOOR DE RECHTER

Over juridische problemen gesproken. Wie medewerking verleent aan een zeezenderproject weet dat hij het risico loopt eens voor een rechter te verschijnen. De MOA, de Engelse zeezenderwet, is zo'n fuik waar je in zou kunnen zwemmen. Als je volgens

die wet wordt beschuldigd kun je binnen drie jaar worden bestraft. Daarna verjaart de zaak. Echter: net op het nippertje zijn een aantal lieden die ooit bij Laser 558 betrokken zijn geweest opgeroepen om voor de rechter te verschijnen. Het zijn o.a. Robbie Day, Robb Eden, Roger Carr, en Pat Paternoster (ex-Laser kapitein), die nu opeens Bob blijkt te heten. Op 15 mei moesten zij

aantreden op het Magistrates Court in Sittingbourne (off all places), de stad waar de Harveys huizen. Behalve Paternoster roepen ze allemaal dat ze op advies van hun advocaten zich niet schuldig zullen verklaren. De praktijk heeft echter uitgewezen dat ze dat op het laatste moment toch zullen doen, net zoals zovelen die hen voorgingen.

De Ross-mast

THE SEA BILL

Zoals ik vorige maand schreef zouden bij de invoering van de nieuwe Engelse wet betreffende de uitbreiding van de territoriale wateren de zendschepen wel eens zo'n 25 mijl uit de kust moeten gaan liggen. Maar nu blijkt dat dit wel eens 36 mijl zou kunnen worden. Dit omdat de Engelsen de verst gelegen zandbank (die misschien ooit eens in de tien jaar droog komt te liggen) bij hun vasteland optellen. Nu schijnt het dat er bij Harwich een zandbank voor de kust ligt op 11 mijl afstand. Dus, in het ergste geval, wordt het 36 mijl. En dat is een plek die volkomen onge-schikt is voor zendschepen. Hoewel alle Britse officials roepen dat die nieuwe Sea Bill niets heeft te maken met de jacht op zeezenders, moet je je toch afvragen waar het dan allemaal voor dient. Zelf zeggen zij dat het voornamelijk betrekking heeft op de visserij en de rol van de douane in de Britse kustwateren. Insiders zeggen dat de verkiezingen die in

Engeland in aantocht zijn geen beletsel vormen voor de invoering van de wet. Misschien, als het nu Labour wordt, zal er een vertraging van een half jaar ontstaan, maar doorgaan zal het zeker.

HEILIG

In het vorige FRM noemde drs Wim de Valk in eigen persoon mijn naam in een enigszins opmerkelijk verband met gebeurtenissen op de Ross Revenge. Wim zegt dat er nu weer warm water op het schip is. Daar ben ik blij om, erg blij. De deejay doet echter voorkomen alsof er maar een paar dagen geen warm water is geweest. En bovendien haalt hij zeer oude koeien uit de Noordzee. Het is immers al weer enige tijd geleden dat ik dit probleem, als een van de vele, opsomde. Al in augustus klaagde de Rossbewoners erover al geruime tijd zonder warm water te zitten, en pas lang erna werd de boiler weer in ere hersteld. Diverse bezoekers in die tijd moesten het

geklaag aanhoren. De boys aan boord roepen -in het openbaar- altijd dat zij bij een gewoon commercieel projekt werken, maar achter de schermen roepen zij wel anders. Velen hebben regelmatig veel langer dan normaal op hun geld moeten wachten. Een commercieel projekt vraagt om goede public relations. Dat wil ook zeggen dat er regelmatig informatie wordt vertrekt aan de pers in de vorm van persberichten. Het eerste van Monique moet ik nog zien... Het zal trouwens nog moeilijk worden voor Wim de Valk om zijn vijfwekelijks berichten van boord te blijven maken. Bijna alle programma's worden op band opgenomen, zo ook die van hem. Tenzij hij als nieuwslezer aan boord zou willen zitten. Het wordt tijd dat Wim werk zoekt in de richting waarin hij is afgestudeerd, want een doctorandus op Monique is als een vlag op een modderschuit. En op de Ross Revenge waait niet eens een vlag. Zelfs niet die van Panama...

Stichting Media Communicatie

Tel: 020-62.11.41 (na 18.00 uur) - postgiro 4065700 - Bank: 634495216

VOORJAARSUITVERKOOP: "HET RADIO MONIQUE ALBUM" lp + SINGLE + ANSICHTKAART VOOR SLECHTS FL 16,- !

Op zaterdag 13 juni a.s. organiseren wij weer een videodag in het badhotel te Scheveningen aan de Gev. Deynootweg met o.a. een 1½ uur durende film over Veronica, een nieuwe Laser-film, een film over Radio Mercur en Hauraki en RNI. Gasten o.a. Rudi Kagon, technicus bij RNI. Aanvang 11.00 uur. Sluiting 17.00.

John Wendale is ook aanwezig!

BOEKEN:

1. Het lokale radioboek, geschreven door A.J. Beirens, bekend van o.a. Radio Noordzee. In 299 paginas leert Beirens je alles over het medium radio, hoe je een station op moet zetten, hoe je moet presenteren, etc. Incl. verzendkosten f 30,-
2. Historie van radio Noordzee. Alweer een meesterwerk van Hans Knot. 2e druk alweer. Boordevol fotos. Toch maar f 22,50
3. Nieuw Caroline fotoboek. Bijzonder mooi gedrukt f 15,-
4. Offshore Radio van Gerry Bishop. Het fotoboek over de zeezenders vanaf 1957 tot eind 70-er jaren f 35,-

CASSETTES

- Nieuw: Het einde van Laser?
Is SMC audio Mag. deel 13. f 11,-
Aanbieding: SMC audio Mag delen 10 t/m 13 voor f 35,-
Nieuw: Cassette Amerikaanse jingles f 17,50
Nieuw: Promocassette met o.a. shouts etc. voor stations in Nederland en België. Top- kwaliteit jingles voor f 16,-

VIDEOFILMS

1. Pirate Memories. Een 65 minuten durende film over alle zeezenders voor de Ned. kust uit de 70-er jaren. Op Beta of VHS f 85,-
2. Caroline, Monique en Laser. Leverbaar Beta/VHS f 45,-

LP's:

- NIEUW BIJ SMC:** "10 years of offshore radio" met historische opnamen van Caroline, London, Scotland, City 390, Britain radio, Radio Essex, Sutch, Radio Dolfijn, England + complete jingleset Radio London, Radio Noordzee
+ bomaanslag, le closedown RNI + RNI jingles. Engelse import dubbelepee.
Slechts f 41,-

Monique t-shirts en sweat-shirts: Zomer aanbieding zolang de voorraad strekt: sweatshirts F 29,95 T-shirts F 18,50.

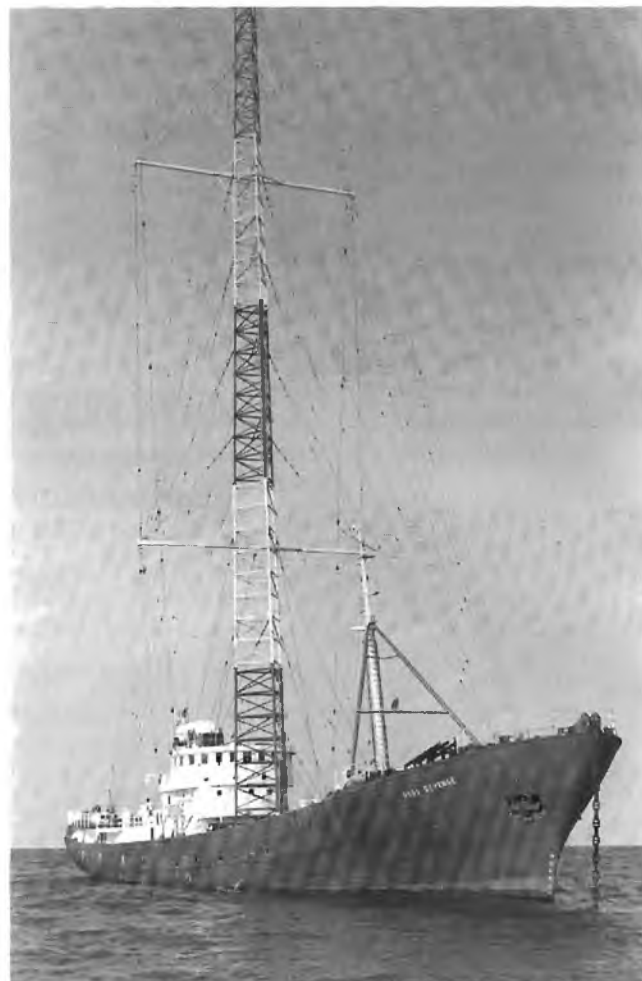
Boottochten: Vanaf april 87 starten wij weer met de boottochten naar de Ross Revenge en de Communicator. Prijs F 180,- Voor inl bellen vanaf 18.00 uur.

SPATLAPPEN VOOR CAROLINE

Op het moment dat dit werd geschreven heeft Caroline een spetter- signaal gehad als nooit tevoren. Onlangs verdween het station uit de lucht en kwam 24 uur later terug met een sterker signaal. Niet doordat er meer power uit de zender kwam, maar dankzij de aanhangsels zoals de compressor, de optimod en wellicht de antenne. Eind maart leek het erop dat het spetterend geluid in de drie kanalen naar links en rechts was opgelost, maar in april was het weer zover. En dit ondanks de klachten van de ITU (International Telecommunication Union). Het opmerkelijke is dat het Caroline volkje er zich niet van bewust is. Jongens zoals Tony Collins die telefonisch op de hoogte werden gebracht wisten van niets. Zelfs ex-technici van Caroline ergerden zich zo verschrikkelijk aan het slechte signaal dat een van hen ook een klacht bij de ITU indiende. Niet alleen de techniek liet het afweten. Ook de presentatie liet de laatste tijd flink te wensen over; inclusief het verlaten van het format. Dit alles liep zodanig uit de hand dat Peter Philips met rasse schreden weer naar de Ross voer om orde op zaken te stellen. En sinds zijn aanwezigheid klinkt het allemaal weer wat beter. Het is nog onvoorstelbaar dat luisteronderzoek heeft aangetoond dat 1x per week zo'n 5 miljoen Britten wel eens naar Caroline luisteren. Hoewel dat in de 60er jaren heel wat beter was, is dit niet zo'n slecht resultaat, gezien de concurrentie van o.a. de ILR stations die er toen niet waren. Hoe dan ook, het wordt tijd dat er een ingenieur aan boord komt die de 'spletter' (zoals de Engelsen het zeggen) uit de zenders filtert. Laten de heren techneuten aan boord eens een voorbeeld nemen aan de afregeling van 1440 kHz, de frequentie van Radio Luxemburg. Ook zij gebruiken allerlei randapparatuur (waaronder een optimod). Zij blijven echter precies op de 9 kHz breedte die voor een signaal is voorgeschreven in Europa. En wie zal het zeggen, wellicht keert Mike Barrington wel weer terug. Bij Laser heeft hij toch niets te

doen. Hij zal wel weer door Peter Chigaco en Ronan benaderd zijn met goede financiële aanbiedingen. Eens een Caroline-man, altijd een Caroline-man luidt het gezegd. Johnny Lewis schijnt zelfs te denken dat Mike als spion door Ronan bij Laser te werk werd gesteld. Om die reden is Johnny nu ook geen 'dikke maatjes' meer met Mike. Trouwens, Lewis heeft Laser ook vaarwel gezegd. Je zal toch maar Noordzee deejay zijn heden ten dagen..... Hoewel er nog steeds na de "GOD" programma's geen 'Overdrive' op

blijft echter wanneer dit zal gebeuren, want na een uur of half elf gaat de zender uit zodra in Viewpoint de bijbel van voor tot achter is gelezen. De 50 KW RCA zender begint trouwens zo langzaam toe te komen aan een 100.000 KM beurt. Zo is bijvoorbeeld de zendlamp in een dusdanige verslachte konditie dat het signaal steeds zwakker wordt. Door allerlei truuks met de randapparatuur probeert men dit nog te compenseren, maar erg lang zal dit niet vol te houden zijn. Als nuchtere Belg of Hollander zou je dan kunnen afvragen

963 te horen is, schijnt Tom Anderson wel aan boord te zijn. Hij leest de winnende lotto-nummers, maar verder blijft hij achter de microfoon vandaan. Er werd mij gezegd dat Tom momenteel al het typische 'Overdrive' materiaal van de plaat op tape aan het zetten is. Deze tapes zullen aan land worden gebruikt om daar ingeblikte Overdrive shows mee te produceren. Ik denk dat dit voor de echte Overdrive freaks een teleurstelling zal betekenen omdat de typerende 'aan boordsfeer' zal ontbreken. De vraag

waarom die versleten troep niet wordt vervangen. Helaas !! Lotto 6-49 en wat ander klein reclamespul leveren blijkbaar niet genoeg op om de broodnodige spullen in de States te bestellen. Tenzij er wel geld is, maar dan steekt Ronan dat in een van zijn (letterlijk) eindeloze projecten, zoals de Kennedy-film. In ieder geval moet er geld uit de kas van de predikers stromen. Inmiddels zijn alle lege gaten in Viewpoint zowat opgevuld. Maar wie luistert er in Godsnaam naar ?

Lees verder op pag. 28

**LB RUSH IS GOED..... GEK
DAAR GEVEN ZE JINGLES KADO !
(EN ZE PAKKEN ZE OOK NOG IN)**

NU BIJ BESTELLING VAN
10 SYNDICATED RADIO-
SHOWS "TOP40 HITRADIO"
2 GESPROKEN JINGLES
SHOUTS
OF WHISPERS
NAAR KEUZE : **GRATIS**
MEËR HOREN ?
DEMOTAPE AANVRAGEN !

GEKKE JONGENS BIJ LB RUSH:

CRAZY JINGLES VANAF: **F35,-**

BEL NU : 05229-2218

OF STUUR DE BON TERUG :

JA, VOOR EËN TIENTJE
WIL IK DEMOTAPEN

NAAM

ADRES

POSTCODE

PLAATS

Ik heb F10,-/of cheque ingesloten.

LB RUSH

SCHEERWEIDE 19
7948 NX NIJEVEEN

L.A.D.

SNELSTART (0,18 SEC.)

De 835 Twin draaitafelset is een unieke vinding van London Acoustical Developments die in een zeer praktische behoefte voorziet in talrijke toepassingen voor disco, geluidsstudio, etherpiraat, dansschool, ziekenomroep etc. De 835 bestaat uit twee draaitafels op een inbouwconsole met alle bedieningsfuncties op een aparte 19 inch remote control voor een gemakkelijke en overzichtelijke bediening, zeer exclusief is de cueing knop waarmee de draaitafels met regelbare snelheid zowel voor- als achteruit kunnen draaien om b.v. een plaat scherp te stellen. Ook op de remote control: 45/33 toerenschakelaar met led-indicatie, snelstart knopen een variabele speed control. De 835 draaitafels zijn onafhankelijk in de console opgehangen, de Lad 835 draaitafels hebben een onovertroffen starttijd van 0,18 sec. Dus echte snelstarters, de Lad GAJ-835-S is dezelfde complete set als de 835 echter met 2 losse draaitafels.

SPECIFICATIES 835/835-S

Starttijd (33 r.p.m.)	0,18 sec.
Wow & Flutter	0,1 %
Rumble	-50 dB.
Variable Speed	+ 10 %
Cueing Control	0-30 r.p.m.
Afm. Plateau 835	760x330
Inbouw Afm. 835	730x300
Afm. Plateau 835-S	380x330
Inbouw Afm. 835-S	350x300
Afmeting Remote	483x88
Inbouw Af. Remote	380x70

PRIJZEN INCL. BTW

Twee draaitafels incl. remote control paneel, excl. elementen.	
LAD GAJ-835	f1095,-
LAD GAJ-835-S	f1195,-

Stichting Nederlandse top 40 bestaat 12½ jaar.

”HET IS NATUURLIJK VRIJ BELANGRIJK WAT WE HIER DOEN”

Al 23 jaar lang klinkt het door de ether: 'De 40 populairste platen, samengesteld door de stichting Nederlandse top 40...' Maar wat schuilt er achter deze, door Lex Harding zo overtuigend uitgesproken zin? Wat is precies de Stichting, en hoe wordt die top 40 samengesteld? Aan het hoofd van de stichting Nederlandse top 40 staat Francis Bouwman. Een gesprek met haar over 'hoge bomen en commerciële oren'.

Aan de muur van haar kantoor hangt een hoes van de laatste lp van Andre Hazes. Daarin gemonteerd een -echte- stropdas die bijna tot de grond reikt. Lachend licht Francis Bouwman dit toe. "Na een tv- optreden van Andre heb ik eens laten vallen dat het toch veel leuker zou staan als hij een stropdas om had. Dat staat veel gekleider, niet? Toen kreeg ik dit van de platenmaatschappij. Enig toch." Francis Bouwman (33) is manager bij de stichting Nederlandse top-40. "Manager, dagelijkse leiding, noem het hoe je wilt". Vanuit die functie is zij mede-verantwoordelijk voor de Nederlandse top-40. De belangrijkste hitlijst in Nederland, aangezien de handel inkoop op de tipparade en top-40. Naast het maken van een plaat is er voor een artiest dus geen hoger goed dan een tipparade-notering. Dat is echter niet voor iedere plaat weggelegd. Het wekelijkse aanbod bedraagt zo'n 130 singles, waarvan er maar 10 geplaatst kunnen worden. Van die 130 singles zijn er ongeveer 40 echt nieuw. De overigen zijn al eerder aangeboden. Desondanks: het lijkt lastig. "Is het ook wel. Maar we gaan zeer zorgvuldig te werk. We zijn ons terdege bewust dat er een hele grote industrie afhangt van wat we hier beslissen. Diverse factoren hebben invloed. Zo is er bijvoorbeeld de play-list. Dat is een plaat met de 50 best gedraaide platen van radio 1,2 en 3. Die lijst is heel erg belangrijk. Je kan je voorstellen dat als een plaat heel erg vaak op de radio komt, men naar de

winkel toegaat om die plaat te kopen. Naast de play-list bellen we iedere week 160 handelaren. Die geven ons 25 titels die zij het best verkopen. Ook vragen we de handelaren of ze ons een 'tip' kunnen geven. Een 'tip' staat per se niet in de tipparade of top-40, en het kan een plaat zijn die een handelaar tipt om wat voor reden dan ook. Hij heeft er veel vraag naar, of vindt hem zelf goed. Op die manier krijg je echt reacties uit de handel. Ook krijgen we de verkoopcijfers van de platenmaatschappijen. Die zijn vaak wat aan de hoge kant, maar als je dat incalculeert kom je uiteindelijk wel tot een reëel beeld.

gesteund wordt. Als één omroep een plaat veel draait vinden we dat vaak een te kleine ondersteuning. Draait die omroep die plaat de week daarop niet meer, dan zou de plaat totaal van de play-list zijn verdwenen. Op die manier heeft een plaat wel een erg kort leven. Ook erg belangrijk is televisie. En of een artiest beschikbaar is voor promotie in het land. Er moet natuurlijk wel wat mee gedaan kunnen worden. Naast dat alles zit hier een team van vijf mensen die een - weliswaar kleine - inbreng hebben.

Dat alles is allemaal heel eenvoudig cijfermatig materiaal. Die cijfers stop je als het ware in een computer, een druk op de knop, en hup, degenen die voldoet aan de meeste eisen rolt er uit. Maar er is natuurlijk ook nog zoiets als de hitkansen van een plaat. Bij de play-list bijvoorbeeld letten we op of een plaat voldoende breed

Behalve mijn persoon zijn dat Hans Mondt (presentator klassieke programma's Veronica), Peter van Doorn (Intershow), Ruud de Jong (platenhandelaar) en Michel Weber (medewerker stichting top-40). Het criterium tot deelname aan die vergadering is verstand van muziek. Kennis. Waar mijn verstand van muziek vandaan komt? Gewoon, door er lang mee bezig te zijn. Commerciële oren, hé. Die heb ik in de loop der tijd gekregen."

Uiterst rechts: Francis Bouwman

IETS LEUKS

De stichting nederlandse top-40 bestaat 12½ jaar. De hitlijst bestaat inmiddels 23 jaar, vanaf 1965. Met het verdwijnen van de piraat Veronica werd, in 1974, de stichting in het leven geroepen. Op 28 september 1974 verscheen het eerste gedrukte exemplaar.

"Toen Veronica stopte dreigde ook een hele belangrijke hitlijst te verdwijnen. In die tijd al kocht de handel en industrie in aan de hand van die hitlijst. Men vond het jammer dat dat zou verdwijnen. In die tijd was er een ploeg van tien mensen, waaronder Rob Out en Lex Harding, die hadden het plan opgevat om die hitlijst te laten bestaan. Met het doel uiteindelijk legaal uit te gaan zen-

den. Daarvóór heb ik zelf bij Veronica gezeten, niet zo heel erg lang, een jaar of drie. Ik hoorde dus ook bij die kleine ploeg van tien mensen."

In de tijd van 't bootje?

"In de tijd van het bootje. Maar niemand zat óp het bootje, hè. We zaten gewoon keurig in een pand aan de Utrechtseweg. Ik deed daar administratief werk. Bij het Veronica blad. De abonnementen-administratie, en horoscopen uit typen. Dat was ... ja, dat was in de tijd nog van de 192

... kan je nagaan. Maar goed, dat geheel hield na drie jaar op en ik zat -ik weet het nog goed- aan de telefoon toen Rob Out naar me toe kwam. Die zei: 'Hé Francis, we gaan iets leuks, iets nieuws beginnen. Doe je mee?' Ik wist totaal niet waar hij het over had, maar ik zei dat het me wel wat leek. Kijk, het was óf een baan, óf ik stond op straat. Het nieuwe en leuke bleek later dus de actie 'Veronica moet aan land' te zijn."

"Veronica werd uiteindelijk omroep en mocht geen commerciële activiteiten meer bedrijven. Toen is de scheiding definitief gemaakt. In het begin was alles heel onduidelijk. Wat nu precies de stichting was, en wat de Drive-in Show. Samen met Siep Kroeske zat ik in een kamertje, en wij waren 'de stichting'. Om ons heen zat Veronica. Er waren op een gegeven moment gewoon tien mensen die iets nieuws gingen opstarten. En hoe dat er nu precies uit moest gaan zien Het was denk ik voor iedereen onbekend. We hadden een gedrukt exemplaar, en we wisten dat we verder wilden met radio en televisie. Maar voor de rest was het allemaal nog vreemd en chaotisch. Er zaten tien mensen in een hokje en er moest geld komen om te bestaan. Langzamerhand nam dat allemaal veel concretere vormen aan. Veronica werd groter, de stichting werd groter en het boekingsgebeuren groeide. Op een bepaald tijdstip vertrok Veronica uit het pand, en

De ergernis over
slechte kwaliteit
duurt voort als
de vreugde over
de lage prijs
allang vergeten

is...

TOP FORMAT productions b.v.

De succesformule voor radio in de Benelux.

POSTBUS 6040, 2001 HA HAARLEM/HOLLAND, TEL. 023-320640/310522, TELEX 41605 TKOMTOP, TELEFAX 315473

Voor demo en tarieven:
stuur f 25,- naar Postbus 6040,
2001 HA Haarlem/Holland,
of stort f 25,- op Postbank
nr. 4149494 t.n.v. Top
Format Prod. BV.

konden wij onszelf bedruipen. Voor die tijd was dat niet mogelijk, want je begrijpt, een gedrukt exemplaar in een oplage van 100.000, dat kost nogal wat. En nu, het enige wat we nog met Veronica te maken hebben zijn de banden van vroeger, en twee mensen van Veronica (Rob Out en Lex Harding,-JvB) zitten in het bestuur van de stichting. En ja, Veronica zendt de top-40 uit. Maar dat is het."

Wat is je eigen muzikale voorkeur?

"Ik vind alles mooi."

Dat kan niet.

"Echt, ik ga nu net zo hard mee met 'kleine jodeljongen' als met 'respectable' van Mel & Kim."

Dat zeg je vanwege je werk.

"Nee, dat is echt zo. Je hebt gewoon geen voorkeuren. Je bent gewoon met je werk, met muziek, bezig. Ik zet een plaat op en probeer te horen of iets hickansen heeft. Of ik dat zelf nu leuk vind,-daar gaat het helemaal niet om. Het is ook wel eens zo dat ik niets in een plaat hoor. Maar dan

krijg je zoveel reacties om je heen; je ziet dat de handel reageert, de mensen praten er over, het wordt vaak op de radio gedraaid, dus dan is daar iets mee."

12½ jaar

**Stichting
Nederlandse
top 40**

We hebben een tijd de klaagzang gehoord dat er te weinig aandacht werd besteed aan het Nederlands produkt.

"Overdreven. Dan wil ik altijd heel erg graag de tipparade er even bij pakken. Van de 30 platen geloof ik dat er 18 Nederlandstalig zijn. Maar het geklaag kan ik wel begrijpen. Het is natuurlijk tijden stukken minder goed gegaan met het Nederlands produkt. Nu gaat het iets beter,

maar -net als disco- het blijft moeilijk. Nederlands produkt en Disco; dat blijven de moeilijkste groepen muziek."

Er doen natuurlijk nogal wat verhalen de ronde. Teleurgestelde artiesten en platenmaatschappijen.- je kent het wel.

"Het is natuurlijk vrij belangrijk wat we hier doen. We proberen dan ook altijd zoveel mogelijk aanleiding te hebben om een plaat in de tipparade te zetten, zodat onze eigen stem zo min mogelijk invloed heeft. Maar die kritiek is verklaarbaar. Zoals bekend koopt de handel op onze lijst in, en hoge bomen vangen veel wind. Zo is dat nu eenmaal. Natuurlijk kan ik het me wel voorstellen. Als ze een hele week aan een plaat hebben gewerkt, en ze hebben zelf de verwachting dat zo'n plaat de tipparade binnenkomt en dat gebeurt niet, tsja, dan is de eerste reactie heel emotioneel. Heel boos. Maar als je dan naderhand met ze praat en ze uitlegt waarom een plaat niet binnengekomen is, dan begrijpt men het vaak wel. Ik probeer ze

VERNIEUWD!

FRM
FREE RADIO MAGAZINE

GENOEG GEPRAAT NU!!

Het vakblad
voor de
radiomaker

WANT over radio kan je ook lezen!
10 x per jaar alles, maar dan ook alles
over radio. Hoe, wat en waar gebeurt
lees je in het FRM-Magazine.
Vul de bon in of bel 020 - 683178.

Ja, ik neem een jaarabonnement à f 45,-,
ik betaal na ontvangst van de acceptgiro.

Naam:

Adres:

Postcode:

Plaats:

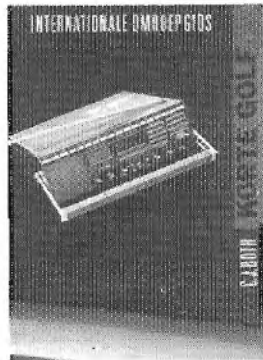
In enveloppe zonder postzegel sturen
naar: FRM, Antwoordnummer 10516,
1000 RA Amsterdam.

**AL 14 JAAR
ALLES OVER
RADIO**

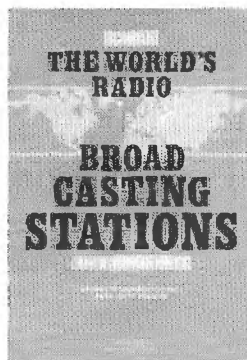
Ontvang de hele wereld thuis en weet waar u de stations kunt vinden

Kortegolf internationale omroepgids

f1. 17,50 Bfr. 350
editie 1987/88 pag.
ISBN 90 6082 279 X
bestelnummer 056601

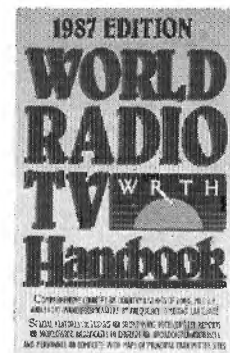
Dit boek geeft 'n duidelijk overzicht
van alle internationale omroepstations
op de kortegolfband die u in West
Europa kunt ontvangen. Naast de
afstemgegevens en uitzendtijden van de
kortegolfzenders is ook een tabel met in
de Benelux te ontvangen lange-en
middengolfzenders opgenomen.

The World's radio broadcast- ing stations

f1. 29,50 Bfr. 590
editie 1987/244 pag.
ISBN 90 6082 267 6
bestelnummer 056603

In dit boek vindt u naast alle lange-,
midden- en kortegolf omroepstations
ook televisiestations die in West
Europa te ontvangen zijn. Per land zijn
de zendergegevens (frequentie, ver-
mogen, coördinaten en locatie) op volg-
orde van frequentie weergegeven.

World Radio TV Handbook

f1. 57,50 Bfr. 1150
editie 1987/576 pag.
bestelnummer 650087

In het WRTH vindt u alle radio- en
TV-omroepstations uit de hele wereld,
met frequenties, uitzendtijden en zend-
vermogens. Tevens zijn er nuttige arti-
keln over ontvangstapparatuur en
speciale ontvangstechnieken.

verkrijgbaar bij:
Radiozaken-Boekhandel-Computershops

uitgeverij de muiderkring bv

Voor Nederland: De Muiderkring b.v., Postbus 313, 1380 AH Weesp, Tel. 02940-15210
Voor België: Standaard Uitgeverij, Belgielei 147 A, B-2018 ANTWERPEN, Tel.
03/239.59.00

dan gewoon weer te motiveren om verder te gaan met een plaat. Het houdt natuurlijk niet in dat als een plaat deze week niet binnenkomt, dat volgende week niet zou kunnen lukken."

Lijkt me vervelend om zo'n hoge boom te zijn.

"Ik vind van niet. Het is gewoon een onderdeel van mijn werk. En goh, je hebt zo'n band met die mensen,- ik ken ze allemaal al zo lang. Buiten de paar nare dingen gebeuren er natuurlijk ook vreselijk veel leuke dingen. Een heel goed voorbeeld is de kleine jodeljongen van Manke Nelis. Dat is nu al weer over, maar indertijd hebben alle pluggers zich daar achter gezet. Iedereen wilde gewoon dat dat een hele grote hit werd, en als dat dan ook lukt is het echt feest. Er gebeuren hier zoveel leuke dingen die opwegen tegen de paar nare dingen."

Bij het afscheid zegt ze tot twee keer toe: "En maak er wat moois van, hé..."

Pas dan realiseer ik me dat ik geen das om had.

Jeroen van Baaren

"Luisteraars, goedemiddag...."

Hier hebben wij niets aan toe te voegen

48 (of 58 als je heel stelt) beslist een goede keus.

Conclusie
De Teac 48 is een degelijk geconstrueerde acht-sporen machine met tal van nuttige voorzieningen die op de voorganger, de 80-8 ontbreken. Aangezien de prijs nauwelijks hoger is dan die van de 80-8 toen, mag je concluderen dat deze recorder veel waar voor het geld levert. Voor de gemiddelde amateur is deze recorder misschien minder interessant, voor min of meer professionele toepassingen vooral wanneer er met beeld gesynchroniseerd moet worden verdient de 48 alle aandacht.

De Tascam 40-serie van Teac:
48 8-sporen op 1/2"
44 4-sporen op 1/4"
42 2-sporen op 1/4"

Alle recorders hebben een SMPTE Sync connector, waardoor ze via een synchronizer met andere recorders kunnen worden gesynchroniseerd.

TASCAM

lexicon

MRL

SWITCHCRAFT

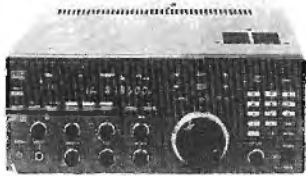
URAI

AEG Nederland NV

Voor inlichtingen en verkoopadressen AEG-Telefunken Ned. N.V.,
Afdeling Professionele Audio- en Videotechniek,
Aletta Jacobslaan 7, 1066 BP Amsterdam,
tel. 020-5105/486 - 5105/483 - 5105/473.

Radio Communication Center

NRD 525

Frequentie: 0.09-34 MHz; 34-60 MHz; 114-174 MHz; 423-456 MHz
 Ontvangst: RTTY, CW, SSB (USB/LSB), AM, FM, FAX
 200-kanaals geheugen **f 3975,-**

ICOM IC-R7000

Frequentie: 25-1000 MHz Plus
 Ontvangstbereik bij 25-1000 MHz: FM/AM/SSB-/FM-W
 Ontvangstbereik bij 1240-1300 MHz: FM-N/AM-/SSB/FM-W
 99-kanaals geheugen **f 3695,-**

Antenne-dealer van:
CUE DEE Antennes
Kathrein
Telvees
J. beam
Tonna
Telget 2000/1
Fritzel
Dressler
Cush Craft
Comet uit Japan
 enz., enz., enz.,

Radio Communication Center

Radio comm. apparatuur
 Groot scanner ass.:
 Luchtvaartapparatuur
 burger/mil. apparatuur.
 Groot antenne ass.: ook
 voor huiskamer T.V.,
 camping-amateurs en
 mobilifoons scanners
 seinsleutel assortiment

UW SPECIAALZAAK VOOR.

27MC/CB +
 randapparatuur
 Hobby electronica.
 Beveiligingsapp.
 Dumpstore
 Radio ontvangers,
 Disco apparatuur,
 Antenne Rotoren

Intercom ass. +
 randapparatuur
 Scheepscommunicatie.
 Metaal detectors, ass.:
 uitluister apparatuur
 Computer Scanners
 T v versterkers +
 koppelfilters enz. enz.

Autoradio's + speakers
 + toebehoren
 Telex-Tor-C.W. app.
 Telefoon artikelen.
 Boekenshop,
 Voedingen 300 ma t/m
 400 amp
 Scannerkristallen voor
 heel Nederland, enz.

Amsterdamsestraatweg 561-563. Utrecht. 030-433835.

Openingsuren
 3 maandsdags 13.00-18.00 uur. dinsdag tot en met vrijdag 10.00-18.00 uur. Zaterdag 10.00-16.00 uur
 Lunchpauze van 12.30-13.30 uur behalve zaterdag

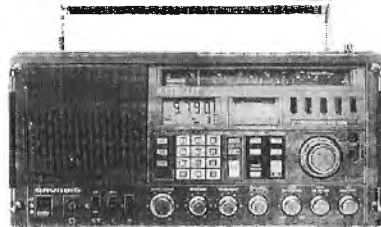
f 1899,-

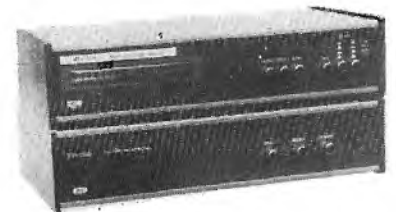
AOR 2002
 20 kan. prog.
 25-550,
 800-1300 MHz

f 1549,-
FAX DECODER FXR 550
 Voor alle weerkaarten,
 persagentschappen en Ham Fax

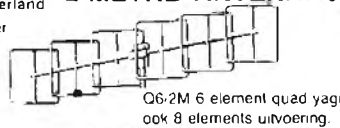
f 1699,-
GRUNDIG satellit
 International - Professional 650
 Bereik: FM 87,5-108 MHz; LW 148-420
 KHz; MW 510-1620 KHz; SW 1,6-26,1
 MHz; 1,6-30,0 MHz (Satellit international
 650)

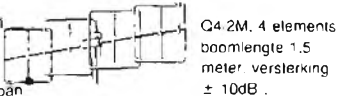
f 1090,-
MTC-029
 CW - RTTY - ARQ - FEC
f 599,-
TPI-056
 TV/Printer interface

Cue Dee dealer van Midden-Nederland 2 METRE ANTENNAS

Tevens dealer van o.a.
 Cuedee
 Kathrein
 Telvees
 J. Beam
 Tonna
 Telget 2000/1
 Fritzel
 Dressler
 Cush Craft
 Comet uit Japan
 enz. enz.

Q6-2M 6 element quad yagi
 ook 8 elementen uitvoering.

Q4-2M, 4 element boom
 lengte 1,5
 meter versterking
 ± 10dB.

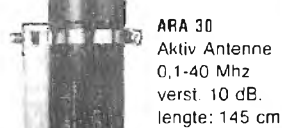
WIDEBAND ANTENNA

ICOM AH-7000

SUPER WIDEBAND OMNIDIRECTIONAL ANTENNA

Frequency coverage
 Receive 25 to 1300MHz
 Transmit 50, 144, 430, 900, 1200MHz
 bands

Allerlei soorten ijzerwerk
 in voorraad, tevens schuilmasten
 tot 15 m op voorraad

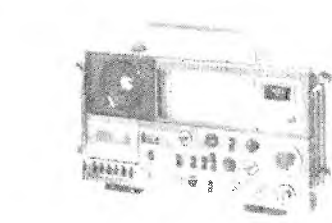
f 435,-

ARA 30
 Aktiv Antenne
 0,1-40 Mhz
 verst. 10 dB.
 lengte: 145 cm

ARA 500
 50-900 Mhz
 verst. ± 15 dB
 lengte: 45 cm

f 449,-

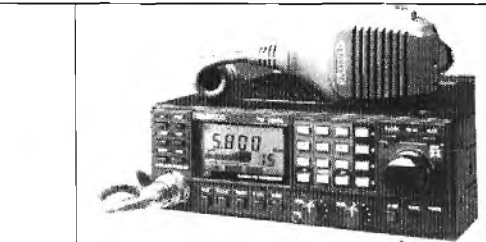
12 bands communicatie ontvanger
 Frequentiebereik: 145 KHz-470 MHz

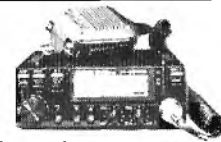
ICOM IC-3200E
 De meest compacte dualbander
 2m, 70cm, 25W. transceiver

YAESU FRG-8800 f 1995,-
 General coverage receiver

KENWOOD TM-2550E
 2m FM Mobile Transceiver **f 1499,-**
 Tevens nieuwste all mode model
 van Kenwood **751 E. f 1998,-**

Portofoons
ICOM 2E
ICOM µ2 f 799,-

Kenwood TH-205 E f 799,-
Kenwood TH-215E f 950,-
Yaesu FT-727R f 1398,-
Yaesu FT-290R f 1398,-
 Enz. enz. enz.

YAESU
FRG 9600 f 1498,-

Frequentiebereik 60 MHz-905 MHz
 Tevens Converter CO 60 f 399,-
 voor frequentie uitbreiding voor
 Yaesu FRG 9600 tevens voor ICOM R 7000, AOR 2001 en 2002.
 Yaesu FT 290 R.

Er zijn nog COLLINS 51-S-1 topontvangers aanwezig.

Beste FRM,

Ik wilde graag reageren op de brief van 'een Erik de Zwart-fan' (FRM nummer 4). Ik vind dat het FRM een blad is voor radio-amateurs en luisteraars is, en beslist geen Story of Prive waarin je interviews over hem kan lezen. Zet liever wat meer DX-rapporten er in. Voor de rest: ga zo door het is echt een te gek blad !

M. Kuil, Hoogeveen

Beste FRM,

Hierbij neem ik de uitdaging en uitnodiging aan van Drs Wim de Valk om hem uit te leggen wat er zo bijzonder is aan zeezenders. Verschillen t.o.v. de meeste landpiraten zijn vaste begin- en eindtijden, horizontale programmering, nieuws, en goede presentatie. Er zijn ook wel enkele landpiraten die deze eigenschappen hebben, maar de zeezenders hebben als groot voordeel dat zij internationaal te ontvangen zijn. Wat er zo bijzonder zou moeten zijn aan zeezenders is dat zij betere programma's moeten bieden. Met gezelligheid, goede muziek en sfeer waarbij brieven van luisteraars een noodzakelijke voorwaarde vormen, zullen de zeezenders ondanks de middengolf in staat zijn een groot publiek aan te trekken. Met de hartelijke groeten,

Rudi Koot, Rotterdam

Beste FRM,

Op het ogenblik zenden wij als piraat uit in het zuiden van het land. Nu willen we graag proberen om legaal te worden, want met al die inbeslagnames is het niet echt leuk meer om met radio bezig te zijn. Graag willen we informatie en ervaringen van mensen of radiostations die dat al gelukt is. We zouden het op prijs stellen als u in uw blad aandacht aan onze vraag kan besteden, en ons wellicht in contact kan brengen met anderen.

Naam en adres bekend.

Red: Alle reacties naar Postbus 1247, 1000 BE Amsterdam zullen we doorsturen.

Beste FRM,

In het april/mei nummer stonden foto's van de mv Nannell. Nu vraag ik me af of het mogelijk is daar afdrukken van te ontvangen. Eventuele kosten daaraan verbonden zou ik graag vernemen. Ik hoop dat het mogelijk is.

Met vriendelijke groeten,
D. de Haen, Amsterdam

Red: Helaas is dat niet mogelijk. Nadat we de foto's hebben gepubliceerd moesten we ze direct retourneren aan de eigenaar.

Beste FRM,

In het april nummer zei Willem van Kooten dat Monique geen concurrentie voor andere stations zou zijn. Dat is dus echt onzin ! Ondanks dat Monique op de Middengolf zit luisteren er ontzettend veel mensen met plezier naar, zeker in gebieden waar ze weinig alternatieven hebben. Trouwens, als Monique zo weinig voorstelt, waarom is Joost dan zo vaak te horen ? Echt onzin dus.

Patrick van Alphen, België *Red: Hoe het komt dat Willem van Kooten te beluisteren is weet hij zelf ook niet, aldus Joost.....*

Beste FRM,

Ik vond het heerlijk om eens te lezen dat ik niet de enige ben die vindt dat het lijkt alsof Adje Roland door een kussen praat. Jochem Zandvliet geeft blijk van een grote kundigheid op het gebied van geluid. Misschien is het voor Jochem mogelijk om bij zijn volgende werkbezoek het kussen wat strakker aan te drukken. Ik hoop nog veel van zulke goede artikelen te lezen in het FRM.

Piet Haake, Helmond.

Red: Bij voldoende belangstelling zullen wij de actie 'trek Ad achter de microfoon vandaan' starten.

Beste FRM,

Ik hou van muziek en zou graag op een zeezender willen werken of draaien, eventueel Nannell of Monique. Kan je hiermee contact opnemen. Wel weinig ervaring qua miksen doch wil dit leren. Zelfs gratis als ik zeker ben van vast werk op zo'n schip. Ze mogen me steeds schrijven op onderstaand adres. Graag had ik een telefoontje bij afkeuring gehad dat ik weet hoe het komt dat ze me niet aannemen.

Yves Coulleit, P/A Parkstraat 157 3000 Leuven België.

Red: Hou ons op de hoogte van het verloop van je carrière !

Beste FRM,

In uw artikel over radio Antigoon (FRM 3/87) zijn enkele fouten geslopen die schade voor Radio Antigoon met zich mee kunnen brengen. Mag ik u daarom vragen tot rectificatie van de volgende punten: 1: Er wordt uitgezonden via een mast met 4 dipolen. De door u vermelde mast met 16 dipolen is door de gerechtelijke overheid geruime tijd geleden in beslag genomen. 2: In uw artikel is sprake van grote winsten door PVBA DEMO gemaakt, terwijl de stichting geen winst doet. Er is echter door mij verklaard dat PVBA DEMO alle (hoog oplopende) kosten voor radio Antigoon draagt en dit is in uw artikel niet terug te vinden, waardoor het geheel uit zijn context wordt gelicht. Derhalve verzoek ik u dringend tot rechtzetting.

Met vriendelijke groeten,
Bob Mertens, Antwerpen.

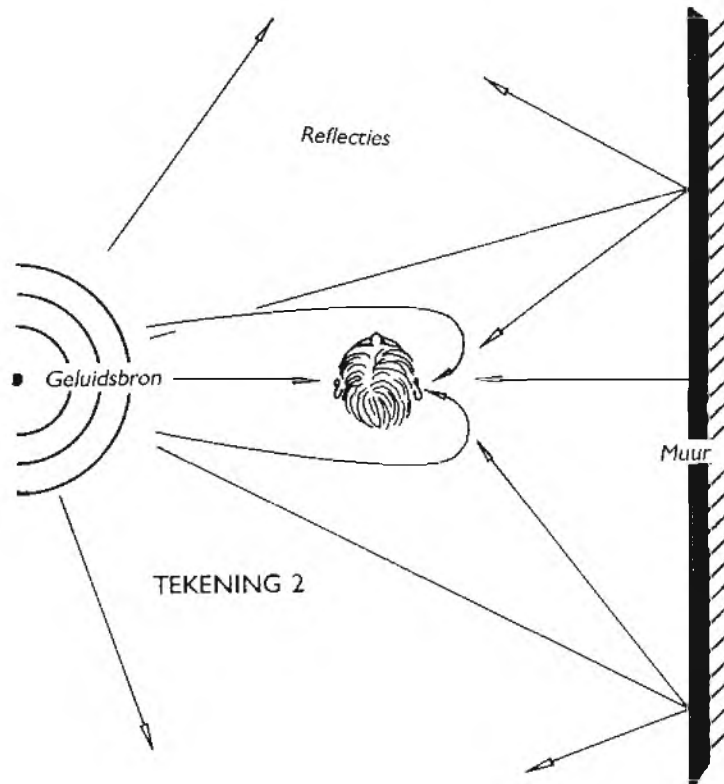
Red; Hierbij.

GELUID ALS PROBLEEM

door Jochem Zandvliet

Deel 5: Studioteknik voor iedereen.

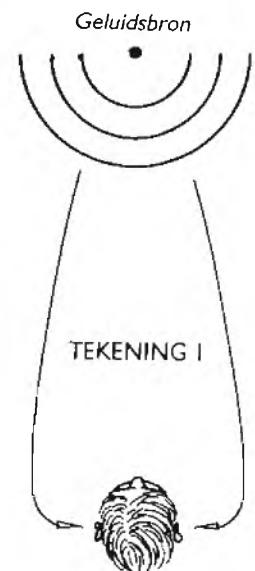
De vijfde maal alweer, dat Jochem Zandvliet, professioneel geluidstechnicus, zich stort in de wereld van het geluid. Eerder al was hij via de microfoon en versterking bij het mengpaneel aangekomen. In deze aflevering behandelt hij onder andere stereo. Ga goed in het midden van dit blad zitten, want Jochem scheidt de kanalen waar je bij zit !

lokale radiostations en ziekenomroepen zullen het met wat minder moeten doen. Dat geeft niet, want minder kan ook nog best goed (of beter...) klinken. Op het ogenblik ben ik een uitvoerig artikel over goedkope mengpanelen aan het voorbereiden. Meer hierover in het volgende FRM. Nu, zoals beloofd: stereo ! Met onze twee oren kunnen we horen van welke richting een geluid tot ons komt. Hoe dat kan ? Indien een geluid recht voor ons geproduceerd wordt, dan zal dat geluid exact gelijk in tijd en sterkte onze oren bereiken. Bij het oor aangekomen moet het geluid ons oorgat, ofwel de gehoorgang door. Het geluid moet dus een bocht om.

Zodra het woordje techniek ergens haar kop opsteekt, zijn er direct mensen die hun eigen kop in het zand steken. Dit zijn vaak mensen die alles wat techniek heet een beetje eng vinden, en denken dat technische artikelen niet voor hen, maar altijd voor een ander bedoeld zijn. FOUT: Vandaag de dag is alles techniek, en als men de moeite neemt om zich iets in de techniek te verdiepen, dan blijkt het allemaal helemaal niet zo moeilijk te zijn. Per slot van rekening is de techniek bedoeld om het de mensen zo gemakkelijk mogelijk te maken. Deze serie artikelen zijn bedoeld om het werken in een studio wat begrijpelijker te maken. Dit voor mensen die hun hobby in een geluids- of radiostudio uitoefenen, en maar moeten zien hoe ze

het klaren. Als deze mensen bij het zien van deze pagina denken, oei, het gaat over techniek, dus gauw omslaan, tsja.... Dan kan ik schrijven wat ik wil maar dan verandert er niets, en blijft men in studio's fouten maken. Het eerste artikel ging bijvoorbeeld over de vraag 'hoe een microfoon werkt', en hoe je in zo'n ding moet praten zonder dat je bij iedere P,T,D of K een harde knal hoort (het zogenaamde ploppen). In deze serie artikelen probeer ik zo begrijpelijk mogelijk de techniek naar je toe te brengen. Mocht je denken dat ik daar niet geheel in slaag, dan stel ik het op prijs als je me dat laat weten. De laatste keer ging het op deze plaats over het mengpaneel dat de discjockeys van Radio 3 gebruiken. DJ's in discotheken,

Het hoofd van bovenaf gezien

Van geluid is bekend dat de hogere frequenties moeilijker van richting veranderen dan de lage frequenties. Het gehoor zou daardoor dus minder hoge frequenties horen dan lagere.

MEER DAN 3000 GELUIDS EFFECTEN

op Compact Disc

Philips brengt voor alle programma-makers, presentators/DJ's, geluidstechnici en muzikiefliefhebbers een complete **SOUND EFFECTS LIBRARY** met maar liefst meer dan 3000 speciale stereogeluidseffecten op 28 CD's, die rechtenvrij gebruikt kunnen worden.

O.m.: 64 verschillende deurgeluiden, 35 startende, optrekkende en remmende trucks, 48 verschillende voetstappen, 9 kikkergeluiden, 41 verschillende vliegtuiggeluiden, 25 helicopters, 29 geluiden op en om hockey-velden, 23 geluiden van paarden, 15 verschillende geluiden in kapsalons, ruimte-effecten, elektronische effecten, boerderijgeluiden, achtergrond/sfeergeluiden, klokken, bellen en muzikale effecten. Geen spetters, hangers, krakers, krassen en tikken meer: elk geluid „staat“.

Een overzichtelijke catalogus van 224 pagina's deelt alle geluidseffecten in naar onderwerp met beschrijving, track- en indexnummer met opgave van tijdsduur. Prijs: f 30,-*.

Complete Sound Effects Library van 28 CD's: f 4.195,-*.

*Prijzen excl. BTW.

Voor informatie of demonstratie kunt u contact opnemen met

Jan Verasdonck, account manager prof. CD:

PHILIPS NEDERLAND ELA/prof. CD

Postbus 90050, 5600 PB Eindhoven

Tel. 040-784338

INFORMATIE - COUPON

Naam: _____

Functie/bedrijf: _____

Adres: _____

Postcode/woonplaats: _____

Telefoon: _____

PHILIPS

**PHILIPS PROFESSIONELE COMPACT DISC:
PERFEKT GELUID VAN DE UITVINDERS**

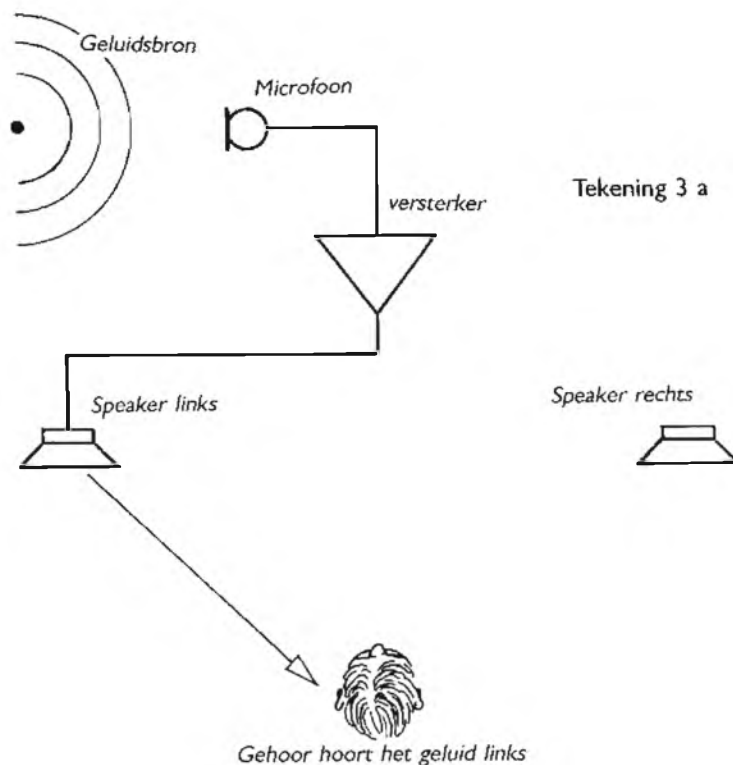
Dankzij de oorschelp echter worden er toch hoge frequenties 't oor in gereflekteerd. Geluiden die recht achter ons worden geproduceerd komen weliswaar gelijktijdig en even sterk onze oren binnen, maar door de oorschelp is er voor de hoge frequenties een extra barricade, dus weinig hoge frequenties bereiken het hoororgaan. Komt een geluid van links dan bereikt dat geluid het linkeroor eerder dan het rechteroor. Het verschil is ca. 1/2 milliseconde (1 milliseconde = 1/1000 seconde). Het geluid gaat recht het linkeroor in. Dat oor hoort het gehele frequentie-spectrum. Het rechteroor hoort dat geluid ook, alleen dat geluid moet eerst helemaal om het hoofd heen, en moet vervolgens in tegenovergestelde richting de gehoorgang door. Hoge frequenties worden door het rechter-oor op die manier niet gehoord. Dat oor hoort echter wel heel goed eventuele reflecties.

TEKENING 2

Het linker-oor hoort het geluid ook sterker dan het rechter-oor. Iemand die aan één oor doof is zal nooit kunnen horen uit welke richting het geluid komt. Even op een rij hoe we kunnen bepalen waar geluiden vandaan komen.

1) De tijdsverschillen waarmee het geluid de oren bereikt. 2) De oren horen verschillende klankkleuren. 3) De oren horen verschillende geluidsterktes. 4) De oren horen mogelijke verschillende signaal-reflektie verhoudingen. Bovenstaande verschillen gaan niet op indien het geluid recht voor, of recht achter ons geproduceerd wordt. Stereo betekent ruimtelijke weergave ofwel een poging om geluidsbronnen zodanig te bewerken dat het net lijkt of zij een eigen plekje hebben. Wil je het goed doen dan zal je met de aspecten van het richtingshoren rekening moeten houden. Dus met sterkte verschillen, tijdsverschillen en klankkleurverschillen. Om deze factoren gelijktijdig te verwezen-

STEREO LUISTEREN

Er zijn maar weinig huiskamers waar goed stereo afgeluisterd kan worden. Dit komt omdat de luidsprekers deel uitmaken van het interieur zodat de luidsprekers vaak niet ideaal opgesteld kunnen worden. In een geluidstudio staat een goede afliustering voorop. Zoals al eerder gezegd, moeten de luidsprekers zo'n 3 meter uit elkaar staan wil je in een brede zone stereo kunnen af luisteren. Dan moet je wél de luidsprekers ± 45 graden naar elkaar toedraaien. Het stereo afliustergebied ligt dan zo'n 2 meter van de luidsprekers af. Dit laatste komt door de richtwerking van de luidsprekers.

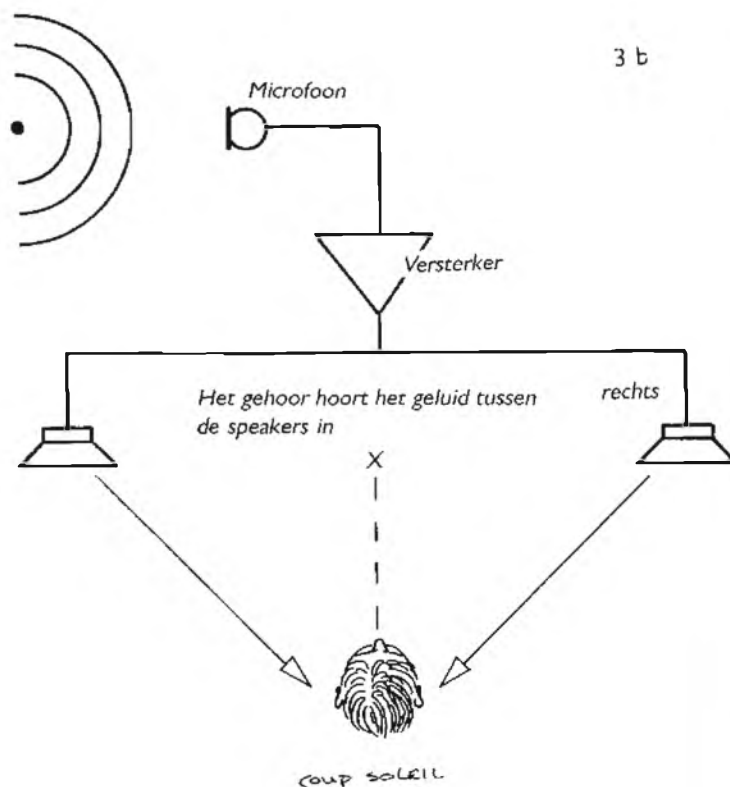
lijken is technisch zo goed als onhaalbaar. Het meest simpele is twee luidsprekers te nemen en deze zo'n 3 meter uit elkaar te zetten. Sta je dan op enige afstand tussen deze twee luidsprekers in en komt er geluid uit slechts 1 luidspreker dan komt dat geluid of van links of van rechts. Geven beide luidsprekers hetzelfde geluid weer dan lijkt het net of dat geluid tussen de twee luidsprekers in staat.

deze pan-pot kan de geluidsbron van de ene luidspreker naar de andere verschoven worden. Het is een soort balance-regelaar, dus.

Jochem Zandvliet

Tekening 3 a en 3 b

Wordt nu een van de twee luidsprekers wat harder gemaakt dan lijkt het of het geluid is verschoven. Op die manier is het goed mogelijk om met twee luidsprekers een ruimtelijke indruk te geven door bijvoorbeeld een heel orkest tussen de twee luidsprekers te zetten. Elke microfoon die bij de opname gebruikt werd heeft een plekje gekregen tussen de twee luidsprekers. Zo worden alle orkest instrumenten keurig naast elkaar gezet in het stereo-beeld. Op een mengpaneel wordt dit gerealiseerd door middel van de pan-pot (komt van panoramic potentiometer). Met

Stereo

Broadcast

Mixer

SBRM

EELA AUDIO SBM:
a complete, fully modular
on air radiodesk with flexible layout
and all necessary functions and
facilities.
Extreme reliable by intensive use of
solid-state switching and VCA faders.

eela audio

Hondsruglaan 83a, 5628 DB Eindhoven Holland, Tel: 040 -424455, Telex: 59281 BOLLE NL.

NIEUWE JINGLE-PAKKETTEN! VOOR NEDERLAND EN BELGIË.

*Perfekte pakketten speciaal geïmporteerd uit de U.S.A. Met station-I.D.'s,
fillers, nieuwsintro's, jocksings en shouts.
Komplete pakketten worden **speciaal voor jouw station** ingezongen,
en exclusief voor jouw regio!*

**Voor prijsopgave en meer informatie:
Ziaja & Dorst Miquelstraat 124B,
2522 KV Den Haag,**

☎ 070-999225

In België: INTRO MUSIC
Diepstraat 15
1311 Kuringen-Hasselt
tel. 011 - 254883

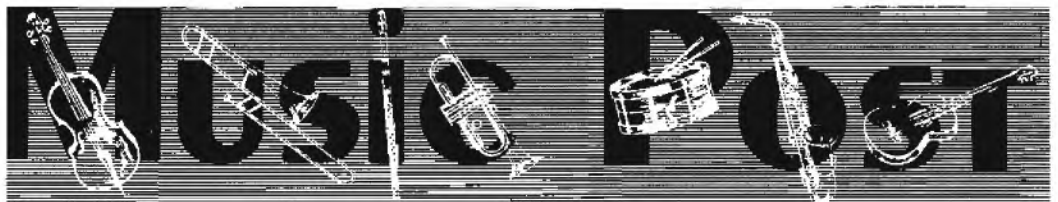
ZIAJA & DORST
jingles en commercials

LASER FAALT OPNIEUW

Toen de Ier Smyth opnieuw geld stopte in de laatste terugkeer van Laser had hij de hoop dat het dit keer zou lukken. Ray Anderson had hem voorgespiegeld dat het station een daverend succes zou worden. Arme Smyth, (hoewel, hij is nog steeds niet onbemiddeld...) maar hij tuinde er opnieuw in. En dat is jammer, niet zozeer voor hem, alsmeer voor ons, want het station heeft zijn goede tijden gekend. Niet voor niets werden er door allerlei lieden plannen gesmeed om het station in zijn hoogtijdagen om zeep te helpen. De concurrentie was moordend. Eddy Blackwell, Paul A Rusling en anderen stelden alles in het werk om Laser uit de ether te krijgen. De dubieuze rol van voormalig Laser kapitein Paternoster ligt ons ook nog vers in het geheugen. Maar ook van de kant van Caroline werden er pogingen ondernomen om de terugkeer van de Hot Hits te voorkomen. Zo werd er door de directie van Caroline een clubje zwaargewichten gestuurd om de Communicator toen het schip nog in Harwich lag, te "verbouwen". En wel zodanig dat het terugbrengen in de oorspronkelijke staat niet meer mogelijk ge-

weest zou zijn. Men koos een gunstig moment waarop slechts twee man aan boord waren. Maar geen booteigenaar was bereid het stelletje slopers naar het zendschip te brengen. Tenslotte ging Ronan met nog iemand per rubberboot naar het schip en trachtte de kapitein over te halen op de Ross te komen werken. Het bekende verhaal 'kom bij ons werken, wij betalen meer', werd afgestoken. Toch zag Laser de kans om de piranha's te ontwijken, en weer terug in de ether te komen op de door Caroline verlaten frequentie 576 kHz. Caroline had 558 met volle kracht gekaapt. Al snel bleek dat de frequentie waardeloos was, vooral bij zonsondergang. Diverse stations boorden zich door het toch al niet zo sterke signaal van Laser heen. Maar zelfs al zou Laser nog in de lucht zijn en op de 576 uitzenden wacht hen een nieuwe ramp. Algerije heeft namelijk aangekondigd binnenkort op de 576 uit te gaan zenden met - mind you- 400 KW !! Wanneer Laser nog steeds plannen zou hebben om terug te komen zal dit inhouden dat er een nieuwe frequentie moet worden gezocht. Maar de terugkeer lijkt niet erg voor de hand te liggen. Al maanden tracht men via diverse bronnen aan geld te komen. Diverse mensen uit de (vrije) radiowereld werden benaderd om

met een tweede station op de Communicator te komen. Ook werd het schip voor ca 20.000 gulden per maand te huur aangeboden. Ook werd er gepoogd het compleet te verkopen. Tot nu toe zonder duidelijk resultaat. Het schip is een complete miskoop geweest van Rusling. Wat er ook aan is gedaan en nog zal worden gedaan, het blijft een kurk. Toch lijkt het alsof er iets gaande is. Ik zeg 'lijkt', omdat er (ook) bij Laser geen public relations beleid wordt gevoerd. Iedereen bij het project roept zijn eigen versie van de werkelijkheid, hierin dus niets verschillend van Monique en Caroline. Waarom, zo vragen zich velen met mij af, was Laser met Pasen wel in de lucht en noemden zij het 'een commercial free weekend'? Een versie van de werkelijkheid is, dat er in een periode van 14 dagen na de Pasen nieuwe masten op het schip zouden worden gezet. Voormalige Veronica technici zouden hebben geadviseerd om houten masten te nemen, hol en met fiberglas omkleed. Ze zouden zo'n 50 meter hoog zijn en uit twee secties zijn opgebouwd. Het was o.a. John Burch van de Caroline movement die zei dat de bouw van de masten de stilte op de 576 veroorzaakte. Anderen, zoals Crispian St John in zijn bulletin 'Now Radio' beweren dat het niet alleen de masten zijn,

Voor grammofoonplaten v.a. 1957 tot heden • Voor musicassettes • Voor picturediscs • Voor videobanden en films • Voor posters, foto's, boeken, fotofiles, ansichtkaarten, kalenders (o.a. ANABAS) • Voor relatiegeschenken op muziekgebied o.a. pennen, buttons, etc. • **Kortom alles leverbaar op pop-, film- en t.v.-gebied en elk genre • Exclusief voor de Benelux: Boek „Superhit statistiek”.** Alle nummer-1 hits v.a. '59-'85 in de BRD, Groot-Brittannie en USA. 116 pag. voor **slechts f 25.50**. Tevens hebben wij een katalogus van 366 pag. met onze aanbiedingen voor f 37,50.

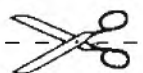
Interesse?

Vul dan onderstaande bon in of schrijf hem over en stort het bedrag gelijktijdig op postgiro 5268396 t.n.v. Music Post, Postbus 450,2100 AL Heemstede.

★ Voor inlichtingen belt of schrijft U naar:

Music post international

Postbus 450 2100 AL Heemstede, ☎ 023-288179

Geb. d.d. _____

NAAM _____

Adres _____

Postcode _____ Plaats _____

Telefoon _____

Heeft geld overgemaakt per bank/giro d.d. _____

maar tevens de komst van een of twee nieuwe stations die Laser doen zwijgen. Robb Eden is nog definitiever en zei dat er inderdaad een tweede 'Day Time service' aan boord van de Communicator komt. 'Ze hebben al genoeg problemen met zichzelf, maar toch komt dat tweede station er', zo zei hij. Het wordt een 'Good Music Station' volgens Eden, zoals "Three Nine 0 / 390" ooit was in de zestiger jaren. De naam van het station duidt daar op: WEZE, of te wel Double U-easy. De mogelijke komst van een extra station (wellicht van Amerikaanse origine) zal zeker geld in het laadje brengen van de Laser club. En geld betekent onder andere nieuwe masten. Een voorbeeld van de armoe van de afgelopen tijd is wel de bevoorrading. Omdat Laaser al een flinke schuld heeft bij Fred Bolland voor het tenderen met het Monique bevoorradingsschip, werd tot voor kort de dieselolie in jerrycans in kleine bootjes aangevoerd. Het was zelfs zo dat de Monique tender langs de Communicator voer en dan werd er geroepen of er geld was. Zo niet, dan ging het schip verder naar de Ross. Wellicht denkt Monique op een dergelijke wijze de Communicator voor een prikkie over te nemen...

BALLAST

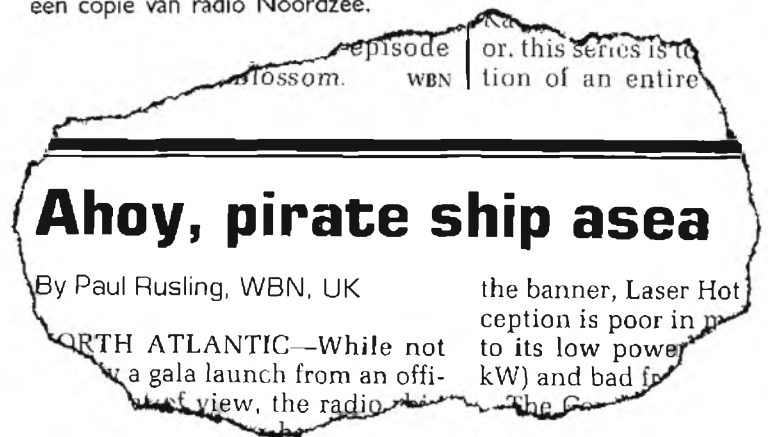
In de maartse stormen bleek weer dat de Communicator meer ballast nodig heeft. Soms hangt het schip zo'n 50 graden uit het lood. Aan boord zijn naast de standaard olietank nog twee grote tanks. De technici hadden Ray Anderson voorgesteld de extra tanks te vullen met zeewater, zodat er extra ballast zou ontstaan. Olie zou er toch nooit in die tanks komen. Maar Anderson weigerde. Na die maart-stormen kwam Laser weer niet in de lucht. Niet door technische gebreken, maar gewoon omdat de niet betaalde zender-technici weigerden de zender aan te zetten, en er niemand anders aan boord in staat was dit wel te doen. Hoe dan ook, laten we hopen dat men er in slaagt genoeg geld bijeen te krijgen om Laser weer terug te krijgen. Al was het alleen maar om Caroline wakker te houden.

MONIQUE, EEN SPETTER ?

Met een nieuwe slogan : "Een nieuwe lente, een nieuw geluid, het voorjaar spettert je radio uit", startte radio Monique het voorjaarsseizoen. Met ingang van 4 april zijn bijna alle programma's van het station ingeblikt. Ze worden in een landstudio opgenomen. Behalve natuurlijk het nieuws en het programma Windkracht 4 tot 6. Op deze wijze tracht men de herkenning van het station te versterken, door vaste deejays op vaste tijden in de ether te hebben. Eigenlijk dus een copie van radio Noordzee.

medialand toonaangevende blad World Broadcasting News, getuige het hierbij afgedrukte scheursel. scheursel Maar dat is nog lang niet alles. Publiceerde hij een paar jaar geleden zijn boek "The lid off Laser", nu is hij opnieuw met een boek uitgekomen en let op, andermaal over Laser. Uitgegeven door zijn eigen uitgeversmaatschappij. De titel (let op de pyromanische dubbele bodem): 'A Laser Hit can Burn'. Is dat niet Hot News ?

Je raakt echter snel bekoeld als je de prijs hoort, namelijk 15 Engelse ponden. Het nieuwe Rusling

AHOY RUSLING....

Als je Paul Alexander Rusling mag geloven (en meestal mag je dat niet), dan is hij weer met een nieuw offshore project bezig. Na alle schepen die hij achter zich verbrand heeft zullen er weer een of meer financiers de dupe worden van de zich als engineer uitgevende kroegbaas. Tegen de meeste offshore technici op zendergebied kan hij die identiteit allang niet meer waarmaken. Zij weten dat hij slechts kennis heeft van amateur-radiospulletjes. Maar over verbranden gesproken. De brand in zijn pub schijnt hij zelf aangestoken te hebben, om zo verzekeringsgeld op te strijken, en de aandacht af te leiden van een affaire dat hij zijn bier had vermengd met water. Maar goed, zand erover. Laten we het eens hebben over zijn veertiende ambacht. Hij heeft nu de smaak van de journalistiek te pakken. Opeens kom je zijn naam in allerlei vrije radiobladjes uit Engeland en omstereken tegen. En zelfs, op het moment dat laser Hot Hits juist terug was gekeerd, met een stukje in het in

epistel handelt over de periode 'seven-thirty', 558 en Hot Hits 576. Ik ben benieuwd naar de Britse reacties, niet zozeer om de inhoud als wel om het taalgebruik. De meeste lezers kregen al na drie bladzijden schele hoofdpijn. Onze jonge held heeft echter meer voor jullie in petto. Hij verkoopt nu ook foto's van de Communicator, de jingles voor zijn nooit gestartte station vanaf de Nannel (die trouwens erg slecht zijn), reclame-tarievenkaarten van hetzelfde non-station (wie wil die nu...) en zo nog veel meer onzin. Ik heb gehoord dat Rusling binnenkort ook al zijn oude schoenen gaat verkopen. Volgens mij zit er een luchtje aan die handel. Maar je kan zeggen van Rusling wat je wil, hij slaagt er wel steeds in om in het nieuws te blijven, en daar werk ik graag aan mee, dus...

John Wendale

VELZEN
SOUND & VISION

Voor Snowballcommercials vinden wij het prima weer !
Inderdaad niet van deze wereld en te waanzinnig, dat
eindprodukt !

Krijg ik haar met die radio kado bij een jingle? !

SOUND & VISION

Is gek op de concurrent.

Immers, zonder concurrentie kunt u de kwaliteit
van ons produkt niet bepalen. Vraag daarom de demo aan en oordeel zelf.
Stort f 15,-- op giro 326216, of stuur f 15,-- naar Sound & Vision, Occarina-
laan 102, 2287 RC Rijswijk, Tel. 070-932618.

SOUND & VISION:

Gelukkig niet de enige in Nederland !

Paradise Dump-electronica

Zwolseweg 15 Heerde 05782-2972 of 05787-1809
Geopend Vrijdag 19-21.00 Zaterdag 9.30-17.00

===== **STUUT** =====

Coaxkabel RG213 f2,30 p/m; H100 f2,40 p/m; H43 f2,50
p/m; 8 aderige stuurkabel f2,95 p/m; Gestabiliseerde
13,8 voedingen in kast 7A continu f169,-.

- Zentransistoren o.a. MRF237 f10,-; MRF238 f45,-; BLY89 f35,-; BLY90 f69,-; BLW60C f48,-; BLW77 f85,- 130W. BLW96 f99,- 200W; BLW97 f95,- 200W; BLX15 f95,- 150W BLY87 f20,-; BLY88 f25,-.
- Zendbuizen o.a. 832A f29,-; QB3/300 f67,50; QB3,5/750 f125,-; 4-1000A f199,- 5KW; 807 f 10,-; 811 f25,-; 813 f85,-; 814 f25,-; VT4C f 50,-; 450TH f135,-; 4CX150A f75,-; 4CX250B f30,-; 4-65A f70,- 275W
- Trafo's o.a. 0-30V 20A f65,-; 2x6,3V 5A f22,50; 45V 11A f40,-; 12V 24A f65,-; 900V 0,75A f75,-; 1770V 0,6A f130,-; 2800V/5600V 1,5A f350,-.
- Elco's o.a. 51000mF 40V- f6,50; 470mF 250V- f3,-; 20mF 1900V- f15,-; 30mF 1200V- f15,-; 50mF 4200V- f27,50; 42mF 6000V- f27,50.
- Verder nog in onze collectie, stuurtrappen, eindtrappen modulatietrafo's, trimmers, grote grove draaiconden- satoren, snoeren, koelplaten, tuners, versterkers, printplaten, gelosoversterkers, variac's, volt- en ampere meters enz.
- Uitlierbare stalen antennemast 3,6 tot 18 meter slechts f1499,
Heerde ligt aan snelweg Apeldoorn - Zwolle (A50)

Zeezend nieuws in het kort

Simon 'Wally' Barrett, oa ex-Caroline, ferry boat en Europa TV deejay heeft nu zijn draai gevonden en is zijn Caroline collega Johnny Lewis gevolgd naar het ILR station Radio Wyvern.

Richard Jackson is weg bij Caroline en heeft het iets verderopgezocht. Het vliegtuig bracht hem naar de USA, waar hij voor een syndicator is gaan werken.

Robin Ross, ooit een van de eerste dj's die de Ross bevolkte is van Red Rose Radio verhuisd naar Picadilly radio in Manchester.

• Paul McKenna, ook een voormalig Caroline dj werkt tegenwoordig voor drie bazen tegelijk. NI: Music Box, Chiltern Radio en radio Luxemburg. Als dat geen geld oplevert weet ik het niet meer..

• Tommie 'What a Guy' Rivers heeft het heel serieus aangepakt en zit nu in de News Business en werkt voor UPI, United Press International.

• Na het vertrek van Mike Barrington bij Laser (hij zal wellicht weer op de Ross werken) volgde tweede zendertechneut Dennis Jason in zijn voetsporen.

• De mast op de Nannell blijkt betaald te zijn met geld waar financieel magier James Ryan voor heeft gezorgd. Ryan had trouwens niet alleen radioplannen met het schip, maar wilde er ook een tv-station opzetten. Poor old James..

• De DTI geeft het niet op. De jacht op de zendschepen gaat blijkbaar onderhuids door. Men

zoekt nu internationale samenwerking om de piraten aan te pakken.

• Hier in ons land denkt de justitie er totaal anders over. Volgens recente uitspraken van een officier wordter geen vinger uitgestoken naar de activiteiten van de zeezenders, dus ook niet naar Monique. "Je kan die stations vergelijken met sex-shops; die bloeden ook vanzelf dood door gebrek aan klandizie", zo sprak hij. En: "die stations zijn tegenwoordig niet meer om aan te horen. In de jaren zeventig luisterde ik altijd met plezier naar Veronica en Noordzee, maar nu..."

• De Voice of Peace heeft eindelijk weer een AM signaal naast de FM. Ter vervanging van de oude Comet zender is er nu een nieuwe 10 KW bak aan boord. Wie wist er eigenlijk dat de stuurhut aan boord van de Communicator van hout was? Dat bouwsel zit vol met flinke deuken, nadat de mast zich daarop nestelde. De kapitein die daar op dat moment aanwezig was, heeft het overleefd. De mast niet.

• Op 13 juni is er in Den Haag weer een zeezenderdag. Deze keer belooft het iets bijzonders

te worden, omdat vriend Hans Knot met zeer professionele apparatuur een aantal zeer bezienswaardige documentaires heeft samengesteld, o.a. een van anderhalf uur over Veronica.

• Af en toe hoor je Charlie Wolfe lachen tussen de programma's van Monique. Niet dat hij aan boord is, maar zijn lachje staat op een productie lp van LA Force uit Fresco in de USA.

• Helaas is op 72 jarige leeftijd Britt Wadner overleden. Zij was meer dan 20 jaar geleden ooit directrice van radio Syd, het offshore station voor de Skandinavische kust. Britt's dochter Conny heeft nog steeds de leiding van Radio Syd, echter niet vanaf de Noordzee maar al weer jaren in Gambia waar het station de zweedse immigranten bedient.

John Wendale

**WEST. HAVENDIJK 14 (hoek Jan Vermeerlaan)
ROOSENDAAL tel. 01650-41 9 49**

DE WERELD ROND IN DRIE BOEKEN

Kontakt met een kennis uit India, of een gesprek vanaf de andere kant van de aardbol beluisteren, - via de korte golf is het allemaal mogelijk. De korte golf mag zich bij een hele hoop radio beluisteraars nog steeds in een grote populariteit verheugen. Maar ook de Middengolf staat (met een 'volle fm-band' nu wellicht meer dan ooit) in de belangstelling.

Voor de enthousiaste Korte en Middengolf amateurs zijn er nu drie nieuwe boeken verschenen bij uitgeverij de Muiderkring. Tensamen behandelen zij zo ongeveer alle denkbare aspecten. Zo is er het "Broadcasting stations", een boek met meer dan 6000 gegevens over radio en tv zenders. De "internationale omroepgids" geeft alle gegevens over de korte golf, en het "World Radio TV Handbook" (in het engels gesteld !) behoeft nauwelijks toelichting. De prijzen zijn gezien de inhoud alleszins redelijk te noe-

men, en de boeken zijn verkrijgbaar bij radiozaken, computer shops en de boekhandel. Voor de liefhebber een absolute must ! Mocht het onverhoopt niet een twee drie te vinden zijn, dan kun je uiteraard altijd de uitgeverij even bellen: 02940-15210. Alle drie de boeken zijn door een medewerker van de redactie meen naar huis genomen, en afgezien van een enthousiast telefoontje hebben we sindsdien niets meer vernomen. Wel krijgen we opeens post uit de meest vreemde werelddelen....

OVERZICHT FRM-ENQUETE

Het is al eerder gezegd; het aantal reacties op het bescheiden enquete-formuliertje dat wij in het maart nummer plaatsten, heeft ons zeer verbaasd. 269 ingevulde formulieren ontvingen wij in totaal. De reacties waren zeer uiteenlopend. Vervelend was echter dat een lezer uit Bussum had ingevuld "Wim de Valk...grandioos..". Dat deze lezer de stukjes van Wim op zich leesbaar vindt is niet erg. Wel lastig was het feit dat Wim het formulier stomtoevallig op een bureau zag liggen. Tot op de dag van vandaag dient hij verzoeken (in tien-voud !) in om salaris-verhoging. Het merendeel van de reacties was sterk voor het zeezendernieuws. Veel lezers vonden de huidige koers zeer goed bevallen. Er was een reactie uit Bergen die we echter absoluut niet begrepen. Het beste artikel was volgens hem het interview met Arie Boksbeugel. Wat zeker moest verdwijnen waren interviews à la Arie Boksbeugel. Ja ja.. Twaalf reacties vroegen om meer informatie over de korte golf zenders. Dat is 4,45%. Wij vonden dat wat te weinig om onmiddellijk een wereldontvanger te gaan kopen. Ook op verzoeken om kleurenfotos kunnen we -vooralnog- niet ingaan. Alleen de litho voor een foto kost al een kapitaal. Dan praten we nog niet eens over de drukkosten. Over het algemeen waren de reacties positief. Kleine zaken die voorgesteld zijn zullen we in de komende maanden geleidelijk gaan veranderen. We danken iedereen zeer voor het reageren. Mochten er zaken zijn die je kwijt wil, je kan altijd schrijven naar Postbus 1247, 1000 BE Amsterdam. En oh ja, natuurlijk waren er ook uitsluitend negatieve reacties. Volgens een lezer was er niets goed aan het blad, en de totale inhoud fout. (We vragen ons af waarom hij het blad dan nog leest...) Bij de vraag wat het beste artikel van de afgelopen tijd was schreef hij "moet nog komen". Bij dat allerlaatste sluiten wij ons dan maar aan.

UNIQUE DOKU'S COMPLEET !

In doku 1 wordt de start beschreven van het eerste lokale commerciële radiostation op het kabelnet van Amsterdam. Op deze Dolby B C-90 stereocassette zijn unieke opnames te horen van programmamakers van het eerste uur, zoals: Ruud Hendriks, Erik de Zwart, Ad Robberts, Tom van der Velde, en Ton van Draanen. Verder op deze cassette (periode 1978-1982) de start in de vrije ether met dagelijkse uitzendingen als eerste in Amsterdam. Ook de eerste nieuwsuitzendingen met Frits Koning en Ton Lathouwers als Hans Verlaan. In doku deel 2 is duidelijk te horen hoe Unique uitgroeide tot een lokaal 24-uurs station (als eerste in Amsterdam !). Verder de perikelen rondom de schoorsteen in Amsterdam noord, en natuurlijk de opzienbarende ludieke invallen in de zomer van 1984. Op deze C-90 Dolby B stereocassette weer unieke opnamen van onder andere Wim de Valk, Rob hardholdt en Jos Maathof als Hans van der Mark. Deze twee unieke cassettes zijn te bestellen bij de stichting Unique FM Postbus 22551 - 1100 DB Amsterdam. Postgiro: 4523030. Ze kosten FL 25.-- per stuk, natuurlijk inclusief de verzendkosten. De C 60 cassette met Unique FM jingles is nog beperkt leverbaar voor FL 27,60 en worden op volgorde van binnenkomst per stuk gemaakt vanaf de moederband op een Nakamichi cassettedeck.

**ANNEKA
RICE
IS**

**MOOI EN
LIEF !**

Neem een clubje mannen, zet ze bij elkaar en isoleer ze een beetje van de buitenwereld. Wat gebeurt er dan ? Gesprekken over hoe vaak ze het doen, hoe goed, met wie, en wat ze zouden doen als er nu een beeldschone dame de kamer zou binnenstappen. En natuurlijk: muren volgeplakt met foto's van ontbloot vlees. Zo ook op de Ross Revenge, wordt er misschien gedacht. Nou, dat valt allemaal wel mee. De gesprekken zijn redelijk "beschaafd". Als er toevallig één of meerdere vrouwen aan boord zijn, kunnen zij een normaal leven leiden, zonder voortdurend te worden besprongen. En wat de wanddecoraties betreft: eveneens beschaafd en ingehouden, uitzonderingen daargelaten. Kortom, een verzameling Engelse heren en opgevoede Hollandse boerenpummels. Maar isolement blijft isolement. Er zijn veel manieren om dat te doorbreken. Televisie bijvoorbeeld. Omdat de Ross voor de Engelse kust ligt en de ontvangst van Nederland en België meestal onmogelijk is, kijken we dus naar de Engelse televisie. Daarbij is er de keuze uit BBC 1, BBC 2, ITV en Channel 4. Enfin, Wimpie zit dus rustig na werktijd kassie te kijken. En daar gebeurt het. Op het scherm verschijnt een presentatrice met de naam Anneka Rice. Als bij mij op dat moment hartslag, bloeddruk en adrenalineproductie waren gemeten, dan zou onmiddellijke opname in een ziekenhuis het gevolg zijn geweest. Schrijver Remco Campert heeft het ooit zo neergezet: 'Mijn lendenen werden van warm water. Buiten begon het te onweten. Een bloem geurde wild.' Dat haar van Anneka is dus zó blond dat je bijna geen haar meer ziet,- alleen nog maar puur zonlicht. En die Glimlach. Daar zit van alles in: bescheidenheid, intelligentie, verlegenheid, smaak, optimisme, overtuigingskracht, noem maar op. Om redenen van kuisheid en anti-seksisme zal ik mejuffrouw Rice fysiek verder onbesproken laten. Maar een engeltje dus en ik maar smelten. Over zo'n situatie kan ik over het algemeen mijn klep niet dichthouden, dus mijn collega's op de Ross Revenge waren snel op de hoogte. Op hun reacties kan ik niet in detail ingaan, je weet tenslotte nooit of de hier beschreven dame dit stukje ooit nog eens in een vertaling onder ogen krijgt (Oh Anneka, if that only could be true...). Ik stond in ieder geval alleen en werd voor totaal mesjogge versleten. De mooiste reactie kwam van Jamie King. Een beetje opzij kijkend sprak ze kort en bits: "Ik dacht dat je smaak had". Jullie denken natuurlijk dat ik toen verder wel m'n kop hield, maar nee hoor, u kent dat wel, eigenzinnig type, gaat ijzereheinig door. Hoe meer negatieve reacties er kwamen, hoe enthousiaster en vuriger de verdediging werd. Enige tijd geleden was de vaste presentatrice van het ontbijtprogramma van de commerciële televisie, Ann Diamond, met, ik dacht, zwangerschapsverlof. Op een gegeven ogenblik werd door een vervangster aangekondigd dat de volgende week haar taak zou worden overgenomen door..., Inderdaad. Dus wie zat er elke morgen tussen twee klussen door naar het scherm te staren ? Precies ! Inmiddels ga ik als scheepsgek door het leven. Of men gelijk heeft kunt u, als u de Britse commerciële televisie kunt ontvangen, zelf controleren. Waar hadden we het ook alweer over ? Oh ja, isolement dus. Maar aan land zijnde ben ik niet van gedachten veranderd: Anneka Rice is verbijsterend. Eh, wat zegt u ? Is het lente ?

Drs. W. de Valk

DX RAPPORT MIDDENGOLF

DATUM	TIJD	STATION	LOKATIE	FREQ	SINPO	%	KM
15-03	12.23	Soto	Kuinre	190m	34555	65	76
	14.03	Kannibaal	Scheemda	180m	34544	65	50
	14.21	Perlee	Elburg	190m	55555	100	
	15.03	Zwerver	??	180m	13434	20	
	15.08	Yzeren Man	Pekela	180m	34544	55	55
	15.13	Granada	Diever	198m	24554	50	42
21-03	10.06	Hawai	Neede	240m	34555	65	137
	10.08	Rheinland	BRD	240m	24545	55	
	12.00	Armada	Lemelerveld	180m	24545	45	100
	12.02	Bavaria	Ameland	180m	55454	100	44
	12.05	Gaspedaal	Emmeloord	180m	14555	15	85
	17.05	Rode Piraat	IJsselmeer	180m	14545	20	
	22.08	Ketellapper	??	180m	44454	75	
22-03	01.46	Spanningzoek.	Hoogeveen	180m	34544	75	72
	10.35	Paradijsvogel	??	180m	54555	90	
	10.51	Zoef de Haas	??	180m	23444	45	
24-03	10.52	Granada	Diever	200m	24554	50	42
	22.03	Nova 4	??	180m	13434	20	
28-03	11.50	Supermuis	??	180m	14544	20	
	13.03	Waldolala	Veluwe	180m	14444	15	115
	13.05	Valentino	Zaanstreek	180m	15545	15	
	13.15	Tonga Tonga	??	1623kHz	14545	20	
	14.20	Diamant	Lelystad	180m	14544	25	114
29-03	11.55	Perlee	Elburg	215m	55555	95	
	12.37	Holland sport	Nrd Drente	215m	54555	90	
	12.47	Damrakker	??	185m	34555	65	
	12.57	Vaticaan	??	180m	14545	25	
	13.01	Blonde Piraat	??	180m	13434	10	
	13.05	Drenthina	Hoogeveen	180m	24444	35	72
	13.08	Tom Poes	??	180m	24544	40	
	13.11	Soto	Kuinre	190m	35555	70	76
	13.22	Panter	Delfzijl	1395kHz	45555	80	39
	17.50	Draaggolf	Rotterdam	180m	13424	10	
	17.52	Delta	Ruurlo	180m	24545	40	140
	17.54	Karel Doorman	??	180m	24545	35	
	17.57	Welbekend	Doetinchem	180m	14434	20	
18.00	Saporro	??	180m	13434	15		
31-03	21.30	Catweazle	Scheemda	180m	44554	85	50
01-04	21.30	Superman	??	180m	44554	85	
04-04	01.31	Toulouse	Gramsbergen	180m	23444	40	85
	01.56	Polderboer	??	180m	34554	70	
	12.28	Zeetijger	Kampen	180m	14544	20	
	12.36	L. Wanhoop	??	180m	14444	20	
05-04	12.15	Hawai	Neede	240m	24545	55	137
	12.28	Crisis	??	180m	14444	15	
	12.31	AP 12	??	180m	13444	10	
	13.01	Telstar	??	180m	13434	15	
	14.37	H Veldwijk	??	215m	14545	20	
	15.00	Weduwe	Bornerbroek	230m	24555	50	115

Ontvanger: Philips type B3X 02a

Antenne : Stuk draad 3 meter

Reakties altijd welkom en altijd bericht retour!!

H. Kuit Akkerstraat 24 9971 AR Ulrum -Gr-

ROULETTE 103 IN BAARN; EEN UIT DE HAND GELOPEN NON-STOP STATION

Zoals bekend en eerder geschreven opereert Focus rond Alkmaar op de 103 FM. Maar de luisteraars in het Gooi hebben hun eigen station op de 103. Opererend vanuit Baarn ontvangen we Roulette 103 op de radio. Rene Bekking wilde altijd al buiten wonen en vertrok naar Baarn.

Op een zonnige dag Baarn binnen rijden is onwerkelijk; veel bomen en prachtige villa's maken de stad tot een plaatje. Baarn is op zich niet zo groot. Toch bestaan er twee grote radiostations, te weten Digitaal en Roulette 103. Digitaal bestond al toen Roulette 103 begon.

"Inderdaad. We hebben vroeger bij Digitaal gewerkt en moesten daar wegens persoonlijke omstandigheden mee stoppen. In april 1986 begon bij ons het bloed weer te kriebelen. Daarop hadden we de keus om of bij Digitaal terug te keren, of een eigen station te beginnen. Dat werd Roulette 103. De naam hebben we gekozen omdat het een kansspel is, je kan winnen en verliezen. In het piratenwereldje is het net zo. De enige zekerheid die je hebt is de onzekerheid. Dat maakt dit radiogebeuren wel lekker spannend.

In het begin moest Roulette een non-stop station worden dat 24 uur per dag uit zou zenden. Het

eerste is niet gelukt; het tweede wel. Het bleek zeer moeilijk om met een paar mensen 24 uur non-stop uit te zenden. Om interne spanningen te voorkomen hebben we een aantal mensen aangenomen. Dat waren discjockeys, dus de eerste gepresenteerde programma's waren al snel een feit. En als een station goed begint te draaien trek je vanzelf meer discjockeys aan. Op die manier was het non-stop gebeuren vrij snel achter de rug. We draaien nog wel nonstop, maar 95% is gepresenteerd. Ook de nacht wordt gepresenteerd. Op het ogenblik hebben we 46 medewerkers en 1 medewerkster. Maar die maken niet allemaal programma's hoor. Er is zoveel werk achter de schermen te doen, en een goede jock hoeft nog geen goede organisator te zijn. Onze medewerkers? Die komen werkelijk overal vandaan. We hebben medewerkers uit Amsterdam, Nijmegen, Veenendaal, noem maar op. Het zijn al-

lemaal ervaren mensen die bij andere stations gewerkt hebben. Zo hebben we nu een medewerker die in Houten woont en bereid is te verhuizen naar Baarn. Niet alleen voor Roulette natuurlijk, ook omdat het prettig wonen is in Baarn. Dat is nou een fanatieke medewerker. Maar er zijn nog meer voorbeelden. Een jock fietst dagelijks 40 kilometer om zijn programma te doen."

"We besteden redelijk veel aandacht aan politiek. Ik denk dat we daardoor nogal opvallen. We doen het in ieder geval zo onpartijdig mogelijk. Als er verkiezingen zijn nodigen we lokale politieke partijen uit voor een discussie. De politiek staat dan ook niet absoluut afwijzend tegenover lokale radio. Ook hebben we een sportprogramma met lokaal en nationaal sportnieuws. En eenmaal per jaar verslaan we de nacht van Baarn, dat is een soort autorally. Wat we niet weten is de luisterdichtheid van Roulette.

Vrij hoog, krijgen we de indruk. We krijgen veel telefonische reacties, wat op zich geen uitzondering is voor een lokaal station. Wel -en dat is opvallend- krijgen we veel post. Sommige jocks krijgen wekelijks post. Daar zijn we best een beetje trots op."

ADVERTEERDERS

"Het werven van adverteerders levert niet echt problemen op. We hebben geen wachtlijst zoals je wel eens hoort van andere stations. Wat dat betreft zitten we natuurlijk wel in een kleine gemeente. Je moet er constant bovenop zitten, anders gaat Digitaal met een mogelijke adverteerder in zee. De ene keer zijn zij ons te slim af, en de andere keer strijken wij met de eer."

Nieuws, dat doen jullie niet. Waarom niet?

"Door de week zitten we met veel bandprogramma's. Je kan dan gewoon geen nieuwsuitzendingen verzorgen. Wel krijgen we regelmatig informatie doorgespeeld en die informatie wordt dan verwerkt in de live-uitzendingen. Op het hele uur zenden we onze reclameboodschappen uit. Dat heeft als voordeel dat je programma's niet worden onderbroken."

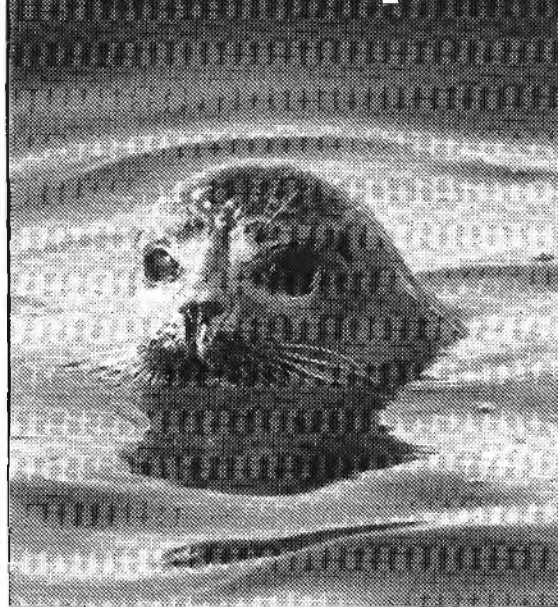
Hoe denken jullie over een eventuele legale status?

"Niet zo als Decibel en Unique in Amsterdam. Je kan nu eenmaal geen radio maken zonder inkomsten. We hoeven er geen geld aan te verdienen; als we net rond zouden kunnen komen is het allang best. Maar de huidige mediawet voorziet alleen in lokale non-commerciële radio. Dat is nu eenmaal absurd. Hoe kan een bedrijf nu draaien zonder inkomsten?

Afgezien van dat feit zijn we redelijk tevereden. Het enige wat we altijd kunnen gebruiken is een aantal nieuwe medewerkers. Als er mensen zijn die met ons mee willen werken aan Roulette 103 dan kunnen ze altijd even een bandje sturen. Ons Postbusnr. is 411, 3740 AK Baarn. Vooral dames zijn van harte welkom."

RENE BEKKING

Zwemmen of verzuipen

Het aantal zeehonden dat volslagen uitgeput op de stranden van ons Waddengebied wordt aangetroffen stijgt met de dag. Ziek, ondervoed en absoluut niet meer in staat om op eigen kracht in leven te blijven, schreeuwen zij letterlijk om een laatste redmiddel.

De zeehondencrèche in Pieterburen weet per jaar vele tientallen van deze ten dode opgeschreven zeehonden met de juiste verzorging, voeding en medicijnen weer op krachten te helpen. Die inspanning kost tijd en geld.

Donateur worden van de zeehondencrèche in Pieterburen betekent een daadwerkelijke bijdrage leveren aan het wel en wee van het zeehondenbestaan. Door het insturen van de bon of een rechtstreekse overboeking op giro 36.73.095 t.n.v. zeehondencrèche Pieterburen zet u een eerste stap in de goede richting.

zeehondencrèche PIETERBUREN

BON

Ja, ik red een zeehondeleven!

Maak mij donateur en stuur een acceptgiro ter waarde van f _____

Naam: _____

Adres: _____

Kode: _____

Plaats: _____

Stichting Zeehondencrèche Antwoordnummer 950
9950 WL Pieterburen

(Postzegel niet nodig)

**60 jaar Radiocontroledienst;
over haar werkzaamheden en clandestiene zenders.**

„WE HEBBEN EEN AARDIG HOUVAST OP DE SITUATIE.”

Het grote publiek denkt bij het woord 'Radiocontroledienst' vrijwel onmiddellijk aan illegale radiostations. Niet zo vreemd, aangezien dit de meest in het oog springende activiteit is. Toch bestaat slechts 12% van de werkzaamheden uit het bestrijden van storingen, veroorzaakt door clandestiene zenders. Er wordt méér gedaan dan alleen het bestrijden van radiopiraten. Dhr. Ter Horst, chef uitvoeringszaken van de Radiocontroledienst, licht het een en ander toe.

De heer Ter Horst is chef uitvoeringszaken van de Radiocontroledienst. "Alles wat het grote publiek aangaat betreffende de Radiocontroledienst komt bij afdelingen binnen mijn bereik terecht, zullen we maar zeggen. Mensen die een machtiging willen, mensen die storing in de radio-ontvangst hebben en zaken die betrekking hebben op controle, de naleving van de voorschriften,- ik noem maar een paar dingen." Er gebeurt duidelijk meer bij de Radiocontroledienst dan alleen het oprollen van piratenstations. Dit in tegenstelling tot de gedachte die bij het grote publiek leeft. Vandaar ook dat Dhr. Ter Horst het aan het eind van het gesprek nogmaals benadrukt: "De Radiocontroledienst doet meer dan zich bezig houden met clandestiene zenders. In totaal hebben we 250 mensen in dienst. Slechts 30 daarvan houden zich bezig met het opsporen van clandestiene zenders."

VRACHTAUTO

Zo kent de Radiocontroledienst een afzonderlijk klachtenbureau, test men ter keuring aangeboden apparatuur, en doet men aan type-keuring. In een folder die de Radiocontroledienst verspreidt staat een parmantige speelgoedvrachtauto temidden van de meest ingewikkelde technische apparatuur. Het doet wat vreemd aan. Dhr Ter Horst: "Dat is het toch niet. Natuurlijk, het is een

heel klein zendertje. Vroeger was de wet op dit punt écht erg ongenueanceerd. Voor een radioelektrische zendingrichting had je een machtiging nodig. Dat leidde er toe dat je de situatie kon meemaken dat iemand die een garagedeur-opener gebruikte, individueel gemachtigd zou moeten worden. Dat was het stelsel zoals het bestond. Daar zijn we godzijdank van afgestapt. Het is nu zo dat we radio-zendingrichtingen in categorieën indelen. De klein

vermogens toepassingen is de grootste categorie. Daarin vallen deuropeners, diefstalbeveiligingsystemen, al dat soort zaken. We beperken ons nu tot het keuren van één type. Dat type krijgt een keurmerk en kan dan vrij verkocht worden. Het is dan vrij in gebruik. Er zijn verder geen voorwaarden aan verbonden, behalve dan dat ze niet mogen storen. Daarmee is de onderkant van de markt geregeld. Vervolgens hebben we dan categorieën

Mobiel peilstation

waar we wél een individuele machtiging voor vragen. Dat zijn zaken waar we dan meer regelend in optreden.”

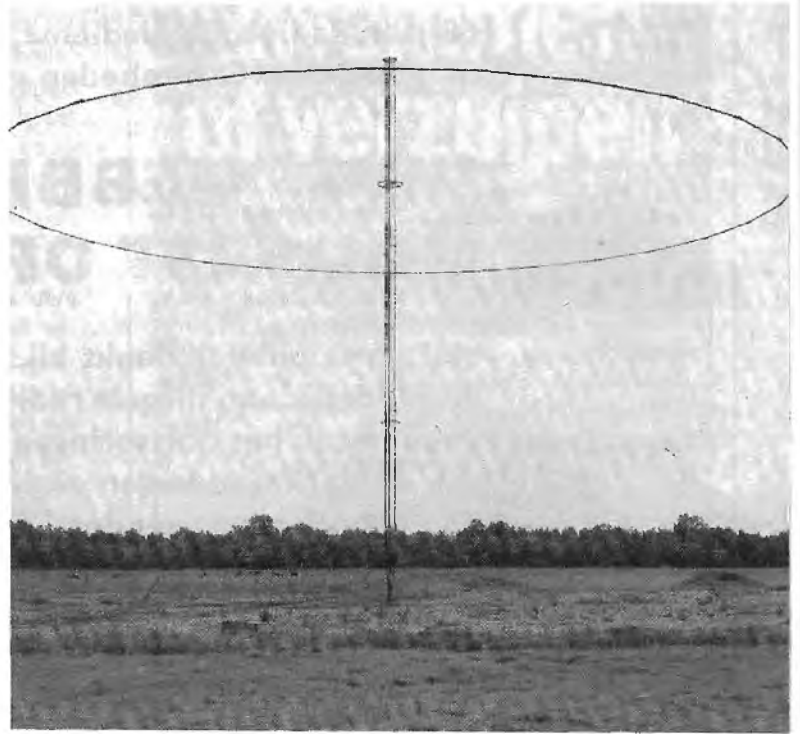
1927

Dit jaar bestaat de Radiocontroledienst 60 jaar. Het halve eeuwfeest is vrij uitgebreid gevierd. Dat is een van de redenen waarom men aan het huidige jubileum weinig aandacht schenkt. Wél heeft Ter Horst eens nagezocht waarom de Radiocontroledienst indertijd werd opgericht. "Het is frappant dat de taak die toen bedacht is, nog steeds actueel blijkt: 'Zorg dragen voor het toewijzen van frequenties aan gebruikers die daarom vragen, het geheel afstemmen op de internationale voorwaarden, en er op toe zien dat de naleving die aan de machtiging is verbonden daadwerkelijk geschiedt.' Die taakstelling was in 1927 al actueel, en dat moet je zien tegen de achtergrond van het feit dat de radio in zijn meest primitieve vorm is begonnen in 1885. In Nederland heeft men vrij voorop gelopen met de ontwikkeling van de radiocommunicatie. De radio-zendamateurs, voornamelijk. We hadden toen natuurlijk nogal wat kolonieën. Er was dus duidelijk een groot belang mee gediend om er voor te zorgen dat Nederland een goede verbinding had met die landen. De lange golf was vrij snel beschikbaar. Dat is een techniek die je vrij snel onder de knie hebt. Maar de korte golf, dat is een hoek die echt door de zendamateurs is opengebrouwen. En dat is eigenlijk al gebeurd vóór 1927. Het geheel vroeg om een behoorlijke mate van ordening, en vanaf dat moment dateert eigenlijk de Radiocontroledienst."

LOG

Op het moment dat iemand last heeft van storing belt hij of zij het klachtenbureau. Een formulier wordt toegezonden, dat moet worden geretourneerd, en een maand of wat later volgt een bericht dat er in de buurt een piraat is opgepakt. Die gang van zaken komt onrealistisch en log over.

Dhr.ter Horst: "Ik weet niet of je dat log moet noemen. De behandeling van klachten is een pro-

Met speciale antennes ontvangt men allerlei soorten signalen

bleem op zich. Wij zijn niet de enigen die actie kunnen nemen als het gaat om het in beslag nemen van clandestiene zenders. Daar hebben we een burgemeester bij nodig, of in ieder geval een lokale politie-officier, en een officier van justitie. Dat houdt in dat je veel moet organiseren voordat je bij zo'n clandestiene zender kan binnenwandelen. Dat vraagt tijd, zeker als je kijkt naar de prioriteitenlijst van lokale overheden op dit punt. Daarnaast is het zo dat wij ook assistentie verlenen aan politie en justitie, wanneer zij daarom vragen. Met elkaar leidt dat tot de klachtbehandeling in brede zin. Onze invalshoek daarbij is het behandelen van klachten. Over het algemeen is het dan vrij moeilijk om de relatie te leggen tussen een klacht en een in beslag genomen zender. Daar hebben we een procedure voor, en die heeft zijn beperkingen. Dat doen we aan de hand van postcodes. Als er ergens een clandestie-

ne zender in beslag is genomen, koppelen we dat via de postcode-relatie terug naar de omgeving van de klager. Daarmee nemen we dan aan dat de klacht is opgelost. Dat is een aanname, en daar zit risico aan. Dat zijn we ons bewust. Vandaar dat we erbij zeggen dat mochten er nog klachten zijn, men dat opnieuw kan laten weten. Vervolgens begint het hele circuit weer. Het is een compromis-oplossing. Het is moeilijk nog iets beters te bedenken. Ja, dan zou je heel precies die ene klacht moeten gaan behandelen. Dan neemt de inefficiency van de klachtbehandeling zó toe, dat we daar, gezien het probleem wat er ligt, voorlopig niet voor kiezen. Per jaar krijgen we zo tussen de 3000 en 5000 klachten. Een groot probleem daarbij is dat er bosjes klachten zijn die niet nader geïdentificeerd zijn. Pas na onderzoek blijkt dan of er al of niet een clandestiene zender in het geding is."

De Radiocontroledienst van de PTT

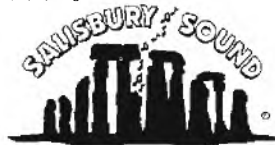

CASSETTES OP MAAT!

- Iedere gewenste lengte leverbaar (chromium & metaal, tot C 94; ferro tot C 123)
- Onbespeeld of real-time op Nakamichi recorders gedupliceerd
- Digitale of analoge masters, alle spoorformaten, snelheden en ruisonderdrukings systemen
- Cassettes geladen met een superieure kwaliteit ferro-, chromium- of metaltape
- Chromdioxide cassettes C 10 zonder aanloopstrook (instant start)
- Lage prijzen en snelle levering
- Diverse cassettebehuizingen van zeer hoge kwaliteit: van onze standaardcassette, via de transparante, de reel to reel naar de supercassette
- Cassette labels in 6 kleuren, zelfklevend, bedrukt of onbedrukt, kleine aantallen

len kunnen met onze tekstverwerker worden geprint; ook cassette labels op A4 vellen en pinfeed stroken

- Inlaycards in 2 formaten en 6 kleuren, onbedrukt of bedrukt, van zwart/wit tot full colour
- Cassetteboxjes in 2 uitvoeringen: zwart/transparant en geheel transparant
- Onze prijslijst ligt voor u klaar!

Zuidelijk 327 3317 NR Dordrecht
Holland - Telefoon: 078-184422

THE CASSETTE PEOPLE

VISUAL SOUND PRODUCTIONS

*gespecialiseerd in jingles,
commercials en
muziek voor audio-visuals*

*professionele musici,
digitale mastering*

01719|17184 of 02152|55990

Binnen de Radiocontroledienst is de sector opsporingen clandestiene zenders in de afgelopen jaren sterk uitgebreid. Dit als uitvloeisel van toezeggingen die er door de minister van WVC in de Tweede Kamer zijn gedaan, dat er meer aandacht zou worden besteed aan de opsporing van clandestiene zenders. "Dat heeft er toe geleid dat we in vijf jaar van een man of twaalf zijn gegroeid tot een man of dertig. Dat is geleidelijk gegaan. Je kan niet 'zomaar' mensen aannemen, je moet ze ook nog opleiden. Dat is niet gemakkelijk, aangezien het een vrij specifieke opleiding is die voor een groot deel door eigen mensen wordt gegeven."

Het klachtenbureau krijgt tussen de 3000 en 5000 klachten per jaar. Naar schatting zijn er ongeveer 10.000 clandestiene zenders in Nederland. De afdeling bestrijding clandestiene zenders bestaat uit 30 man. Is dat niet veel te weinig? "Ik vind van niet. Op het moment is er een aardige balans tussen de omvang van het probleem en het aantal mensen wat er mee bezig is. Je kunt er wel wat meer aan willen doen, maar ik weet niet of je dan ook het probleem echt oplost. We zitten nu in een situatie dat we het gevoel hebben er houvast op te krijgen. De achterkant van het gebeuren begint in beeld te komen. Als je dan nog meer mensen gaat aannemen moet je je afvragen waar je -tegen de tijd dat het probleem echt opgelost dreigt te raken- met die mensen heen moet. De vraag blijft trouwens of je het probleem oplost, want piraten zijn er al zo lang als ik bij de Radiocontroledienst zit. Alleen is het wat verschoven. Vroeger waren het hoofdzakelijk hobbyisten ergens in de Achter-

hoek, die op de middengolf zaten. Met het klimmen van de frequenties is dat uiteindelijk in de FM terecht gekomen. Daar hebben we nu de FM-piraten. Het lange en middengolf gebeuren is in de loop der tijd afgenomen, dat is nu heel marginaal. Wat overigens niet wil zeggen dat we er niets aan doen. Overal waar etherpiraten in het spectrum voorkomen en waar zij storing veroorzaken treden wij op. Onze nadrukkelijke prioriteit ligt echter bij de klachten die we ontvangen. Ergens is er storing, en dan treden wij op. Wat die storing is, dat doet er in principe niets toe. De wet is geen doel op zich. Het doel is dat radiofrequenties ongestoord gebruikt kunnen worden. Een officier van justitie heeft een andere taak; het bestraffen van wetsovertreders. En bij de rechtbank zal je meemaken dat er naar een belang gezocht wordt dat werd gediend met de actie. Dat wordt vaak geïllustreerd door de klacht die er naast ligt. Heel simpel."

"De toekomst? De mediawet is vrij ver gevorderd. Mijn verwachting is, gezien dat feit, dat er op niet al te lange termijn lokale legale radio mogelijk gaat worden. Daarmee ontstaat een legaal instituut. Daarnaast houden we clandestiene zenders zoals we die altijd gehad hebben. Dat blijven we bestrijden, daar komt geen enkele verandering in. Misschien dat het zelfs geïntensiveerd wordt om de legale lokale omroepen te beschermen."

Het schijnt dat er bij acties vaak alleen de zendingrichting wordt meegenomen. Voor illegale radiostations houdt dat in dat ze gierend van de lach naar de winkel lopen, en een nieuwe zender gaan halen. "Het lijkt me dat die

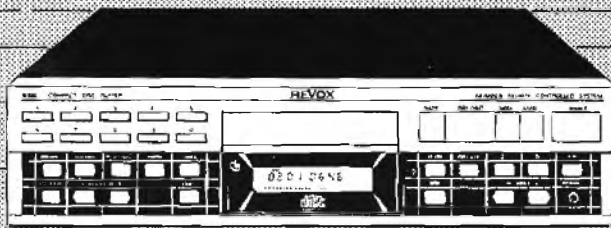
informatie niet klopt. Wij halen alles weg wat met de zendingrichting te maken heeft. Van hele studio's tot en met de platencollectie. Dat we dat niet zouden doen is juist een verwijt dat ons wel eens gemaakt wordt. Wat wel zou kunnen is dat de politie op eigen initiatief handelt. Dat mogen ze. Wij zijn er dan vaak achteraf bij betrokken om de zendingrichting te identificeren. Dus dat zou kunnen, ik weet niet hoe de politie daarmee omgaat. Maar dat er mensen gierend van de lach naar de winkel lopen... Er is natuurlijk in het afgelopen jaar in clandestien zending Nederland wel wat veranderd. Wat wij wel eens genoemd hebben: 'de kraan is dicht gegaan'. Zomaar een nieuwe zender halen, ik denk dat dat er niet meer bij is. Uiteraard zullen er nog handelaren bestaan die bereid zijn om hun nek uit te steken. Maar het is wel zo dat iedere ondernemer die in radiozenders handelt die niet type-goedgekeurd zijn, een machtiging van ons moet hebben. Daarbij zijn ze dan gebonden aan voorwaarden. Als ze die overtreden lopen ze een risico. Ongetwijfeld blijft er nog een circuit over waar je niet echt een vinger achter krijgt. Maar dat heeft niet meer de omvang van een paar jaar geleden. Nee, ik denk niet dat er op dit moment nog écht veel afgelachen wordt, in piratenland."

Jeroen van Baaren

STUDIER REVOX

B 226 compact disc speler
Wie een REVOX cd speler koopt, kiest daarmee het technologische concept van de toekomst. De nieuwe digitale 16 Bit viervoudige oversampling techniek schakelt stoorfrequenties boven de helft van de samplingwaarde uit.

De 19 programma-stappen maken een breed scala van programmeer-varianties mogelijk. De B 226 beschikt over audio-uitgangen met vast en variabel niveau. Twee verdere uitgangen staan ter beschikking, zoals: CD-Graphics, CD-ROM en digitaal kopiëren.

STUDIER REVOX

B 77 MK II bandrecorders
REVOX heeft als één van de grootste bandrecorderfabrikanten ter wereld op professioneel gebied een respectabele voorsprong verworven.

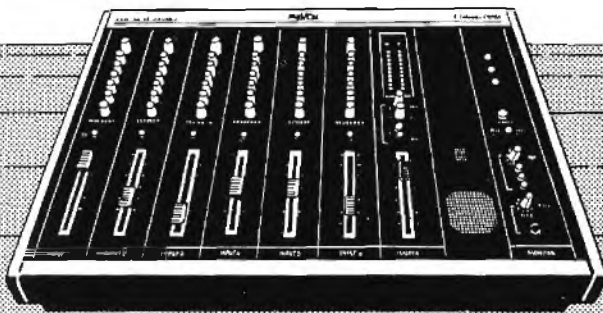
De constructie van de bandrecorder is gericht op het ontzien van de band. De band kan standaard met een snelheid van 9,5 cm en 19 cm/sek. worden afgespeeld. Er zijn 56 versies leverbaar: van 2,38 tot 38 cm/sek. Iedere snelheid is traploos $\pm 10\%$ regelbaar.

STUDIER REVOX

C 279 mengtafel
Met de C 279 biedt REVOX een mengtafel voor amateur en professioneel gebruik. Schuifregelaars met een bijzondere lange

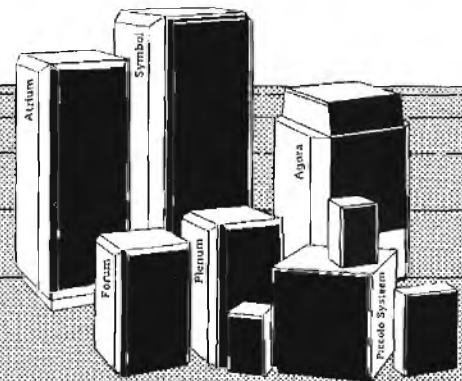
regelweg en de spanningsgestuurde niveauregeling in V.C.A. technologie zijn slechts twee voorbeelden van de constructie. Als opties zijn onder meer een dbx ruis-onderdrukkingseenheid en faderstart verkrijgbaar.

STUDIER REVOX

Luidsprekerboxen:
De gouden greep van REVOX heeft haar luidsprekerserie volkomen vernieuwd.

Gebruikmakend van de hedendaagse digitale technologie, is men bij REVOX erin geslaagd een eigen stijl te ontwikkelen op luistergebied. Design en perfecte afwerking leggen evenveel gewicht in de schaal als techniek en optimale weergave.

Waar ligt de grens tussen concertzaal en REVOX???

REVOX: als het echt héél goed moet zijn.

heyne

Vraag vrijblijvend de lijst van REVOX dealers.
Heynen Audio Video bv
Postbus 10, 6590 AA Gennep, tel.: 08851-96260

TOT ZOVER

Het juni-nummer. Als tussenstand kunnen we u melden dat het goed gaat met het FRM. Het abonnee aantal is gestaag stijgend, de losse verkoop valt niet tegen, en ook op het gebied van advertenties is goed werk verricht. Tot grote vreugde van de Directie is er duidelijk markt voor een radioblad als dit. Het kan dan ook niet genoeg worden gezegd: mocht u op- of aanmerkingen hebben dan horen we dat graag. Telefonisch kan dat via 020 - 683178, en schriftelijk via het postbusnummer 1247, 1000 BE in Amsterdam.

Verder werd de redactie gebeld met enige suggesties over nog te verzorgen reportages. Mocht de lezer ideeën hebben of onderwerpen waar aandacht aan kan worden besteed dan stellen wij het uiteraard zeer op prijs dat te vernemen. Dit geldt dan met name voor het oosten van het land,- een regio waar veel gebeurt, maar waar we bitter weinig van vernemen.

Tot slot: bewaarmappen zijn nog in zeer beperkte voorraad verkrijgbaar, evenals abonnee-nummers. Dat laatste kunt u verkrijgen door gebruik te maken van de boni elders in dit blad. Mocht u dit magnifieke periodiek niet willen beschadigen, dan kunt u ook bellen naar de redactie, tijdens kantooruren: 020-683178.

Tot die tijd wens ik u namens alle medewerkers tot het volgende nummer!

Jeroen van Baaren

Jingles en commercials maken?

Dat kan iedereen.

Voor een paar tientjes huurt men apparatuur en hup, de 'produktie' is gemaakt.

Wij denken anders.

Samen met u overleggen wij de prijs/kwaliteit verhouding, en denken mee aan de langere termijn.

Want jingles en commercials maken is aardig, maar het gaat om de gedachte en de idee erachter.

Dus belt u ons.

We maken namelijk liever reclame voor u dan voor onszelf.

020 - 658551

**jingles en commercials van B&M produkties
zeeburgerpad 33 - 1019 aa amsterdam**